

Benchmark klimatyczno- środowiskowy

Analiza raportowania
zrównoważonego rozwoju

Lipiec 2024

Spis treści

Wstęp: Rynek w procesie transformacji

Nowe wymogi raportowe, ożywione dyskusje wokół kształtu zielonej transformacji i kolejne, niepokojące wskaźniki skali wzrostu średniej, globalnej temperatury – w ostatnich miesiącach nie zabrakło powodów do rozmawiania na tematy klimatyczne i środowiskowe, również w kontekście biznesowym.

Druga edycja Benchmarku klimatyczno-środowiskowego opracowanego przez KPMG w Polsce, analizuje stan ujawnień największych przedsiębiorstw działających w Polsce. W publikacji sprawdzono, czy w porównaniu do poprzedniego roku poziom tych ujawnień uległ

poprawie. Stopień wdrożenia nowych przepisów powinno stymulować wejście w życie unijnej dyrektywy CSRD oraz opracowanie towarzyszących jej wskaźników ESRS, które mają podnieść jakość raportowania w kwestii zrównoważonego rozwoju.

Obowiązek zmiany

Podmioty muszą uważniej przyjrzeć się swojej działalności pod kątem kwestii ESG – środowiskowych, społecznych i związanych z ładem korporacyjnym. Już w 2025 roku spółki, które objęte były do tej

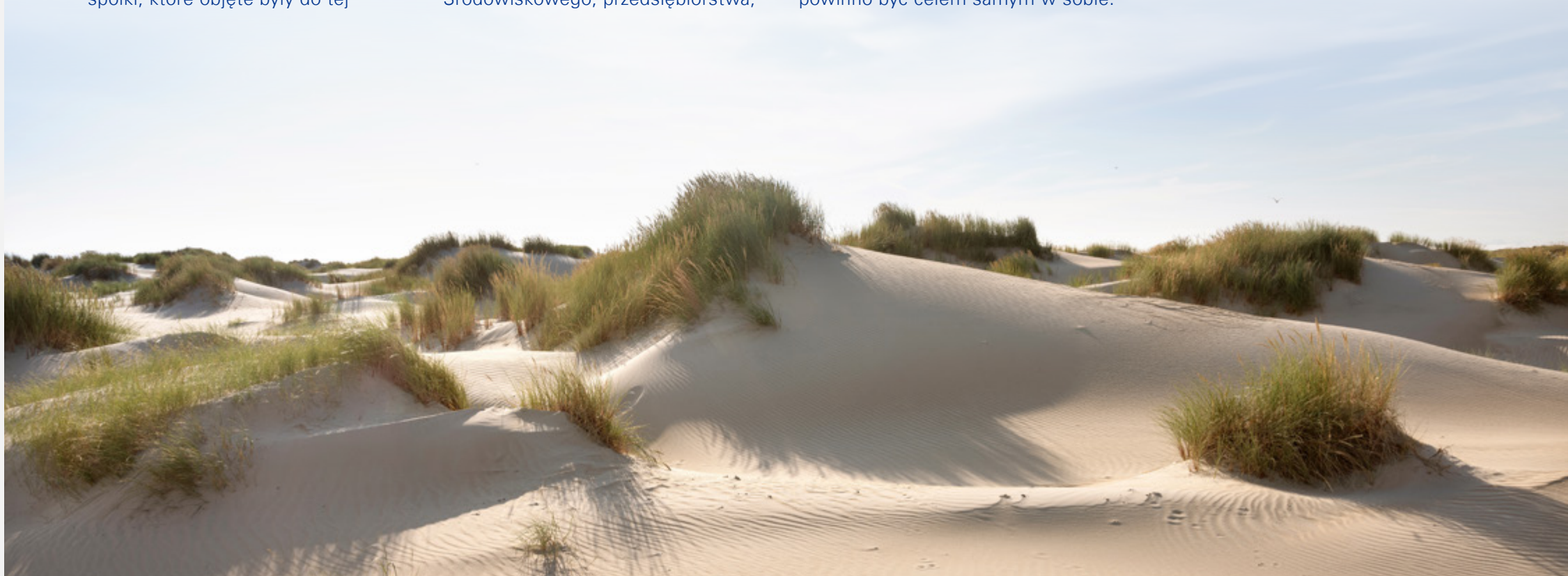
pory obowiązkiem raportowym, wynikającym z poprzedniej regulacji NFRD, mają zaprezentować pierwsze raporty, zrealizowane z myślą o nowych obowiązkach.

Celem publikacji było zbadanie sytuacji tuż przed pierwszymi skutkami dyrektywy CSRD. Podobnie jak przy poprzedniej edycji Benchmarku Klimatyczno-Środowiskowego, przedsiębiorstwa,

które do tej pory na poważnie ujawniały swój wpływ na klimat i środowisko, znajdują się w lepszej pozycji startowej niż firmy ignorujące znaczenie opracowywania tego typu materiałów. Nie tylko pod kątem raportowania, ale również przygotowania i wdrażania zmian w swoich modelach biznesowych.

Dobre raportowanie ESG nie powinno być celem samym w sobie.

Spełnienie wymogów regulacyjnych warto potraktować jako narzędzie szerszej transformacji, która zmienia negatywne oddziaływanie biznesu na jego otoczenie oraz buduje odporność firmy na wyzwania przyszłości.

Aktualność ryzyk

Coraz wyraźniej można dostrzec, że ryzyka, związane np. z kryzysem klimatycznym, mają realne konsekwencje tu i teraz, nie tylko w odległej przyszłości. Przykładem są negatywne skutki przedwczesnego rozpoczęcia sezonu wegetacyjnego dla sadowników, którzy doświadczyli strat z powodu przymrozków. To ryzyko fizyczne. Z kolei protesty rolników, uznających zapisy Europejskiego Zielonego Ładu za sprzeczne z ich interesami, pokazują potencjał ryzyk transformacyjnych, związanych z kształtem rozwiązań prawnych, podziałem kosztów czy poparciem społecznym dla całego procesu.

Transformacja w stronę modeli biznesowych realizowanych w duchu ESG jest procesem pełnym wyzwań. Raport KPMG pt. [„Turning the tide in scaling renewables”](#) identyfikuje szereg problemów związanych z rozwojem energetyki odnawialnej, spośród których część może być

także znana w polskim kontekście. Należą do nich konieczność inwestycji w sieci przesyłowe i magazyny energii oraz minimalizacja ryzyk, związanych z wpływem inwestycji na bioróżnorodność czy społeczności lokalne.

Z kolei z publikacji [„KPMG CEO Outlook 2023”](#) wyłania się dość paradoksalny obraz sytuacji. Zdaniem ankietowanych w Polsce rośnie świadomość ryzyk związanych ze zmianami środowiskowymi i klimatycznymi, które zajmują obecnie ex aequo drugie miejsce na liście głównych wyzwań stojących przed przedsiębiorstwami. Aż 76% respondentów zadeklarowało, że w pełni wdrożyło praktyki społeczne, środowiskowe i ładu korporacyjnego w swojej działalności, chociaż w porównaniu do globalnej średniej często dostrzegają potencjalne korzyści finansowe z tym związane w dłuższej perspektywie czasowej.

Premia za działanie

Analiza tych deklaracji w kontekście wyników tegorocznego Benchmarku, przedstawionych na kolejnych stronach raportu, może przysporzyć pewnych wątpliwości. Mówimy tu o podmiotach, dysponujących największymi możliwościami finansowymi i organizacyjnymi do wprowadzania zmian w swoich modelach biznesowych oraz informowania o nich. Tymczasem po zbadaniu ich sytuacji, w aż 44 przypadkach nie znaleziono żadnych informacji na temat kluczowych kwestii związanych z wpływem na środowisko i klimat, co w dużej części było tożsame z brakiem aktualnego raportu, bądź sekcji w raporcie zintegrowanym.

To niemal identyczny poziom braku ujawnień, co rok temu. Wskaźnik pokazuje, ile jeszcze pracy pozostało do zrobienia. Tym bardziej, że wraz z pojawieniem się regulacji prawnych i związanych z nimi standardów znika argument, by nie ujawniać danych i ryzykować rychłe ponoszenie kosztów związanych ze zmianą formatu raportowania. Argument – dodajmy – który prowadzić mógł do odwołania procesów zbiórki i analizy danych, a tym samym uczenia się i nabywania przydatnych i pożądanych na rynku doświadczeń.

Podobnie jak w zeszłym roku, w raporcie nie tylko zaprezentowano analizy, ale także wskazywane są kluczowe dla biznesu kwestie, związane z klimatem i środowiskiem w kontekście raportowania i budowania modelu biznesowego, przyjaznego dla ludzi i planety. To krótkie, niewyczerpujące zestawienie tematów pokazuje, że dbanie o kwestie ESG nie może ograniczać się tylko do ich raportowania.

Zapraszam do lektury!

**dr Grzegorz W.
Cimochoowski**

Partner, Szef Działu Consultingu,
Lider ESG
KPMG w Polsce

**Justyna
Wysocka-Golec**

Partner Associate, Liderka Zespołu
ESG, Dekarbonizacji i Bioróżnorodności
KPMG w Polsce

Podsumowanie

Raport stanowi rezultat prac badawczych, przeprowadzonych wiosną 2024 roku przez Zespół ds. ESG, Dekarbonizacji i Bioróżnorodności w Dziale Consultingu w KPMG w Polsce. Ich celem było zweryfikowanie, na ile największe, operujące w Polsce przedsiębiorstwa są przygotowane do spełnienia rosnących oczekiwań interesariuszy oraz wymagań prawnych, związanych z kwestiami klimatycznymi i środowiskowymi – szczególnie w porównaniu do wyników badań, przeprowadzonych w zeszłym roku.

Podobnie jak w 2023 roku punktem odniesienia były kluczowe aspekty ESRS (Europejskich Standardów Raportowania Zrównoważonego Rozwoju), mające wspierać wdrożenie unijnej dyrektywy CSRD (Dyrektywy o sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju). Aktualnie znajdujemy się w pierwszym roku obowiązywania tej regulacji, kiedy to pierwsza grupa przedsiębiorstw

powinna dokonać analizy podwójnej istotności i przygotować się do raportowania najbardziej istotnych w kontekście ich działalności wskaźników ESG w przyszłym roku. Przygotowanie ujawnień w kwestiach, takich jak emisje gazów cieplarnianych, cele dekarbonizacyjne czy cyrkularne praktyki biznesowe staje się coraz bardziej palące.

W raporcie jako kwestie priorytetowe uznano:

- Nakreślenie zmian legislacyjnych, nakładających na największych graczy rynkowych wymogi dotyczące ujawnień ich wpływu na środowiskowe aspekty zrównoważonego rozwoju.
- Zbadanie stanu obecnego, umożliwiające zlokalizowanie kluczowych wyzwań, stojących przed firmami.
- Podzielenie się wiedzą z zakresu przyszłych oczekiwań rynkowych i prawnych, umożliwiającą dalsze doskonalenie raportowania kwestii ESG – zwłaszcza w aspekcie klimatyczno-środowiskowym.

Tegoroczna analiza przynosi niepokojące wnioski. W ciągu ostatnich 12 miesięcy dyskusje o raportowaniu zrównoważonego rozwoju przeszły od przygotowań do opracowania pełnego zestawu wskaźników ESRS wraz ze zdefiniowaniem obowiązkowego zakresu ujawnień. Sprawia to, że przygotowanie spójnego zestawu strategii, praktyk i raportowania kwestii ESG staje się coraz bardziej palącą potrzebą. Badanie KPMG wykazało tymczasem, że jedynie 56 na

100 największych, działających w Polsce firm, prezentuje ujawnienia klimatyczne i środowiskowe. To tylko jedna firma więcej niż w badaniu z zeszłego roku.

Co więcej – ogólny wynik firm raportujących te kwestie spadł z 5,27 do 5,08, co stanowi zaskakujący spadek jakości ujawnień.

Analiza KPMG przyniosła również szereg innych spostrzeżeń:

- Kwestie związane z klimatem są wciąż raportowane bardziej szczegółowo niż te związane ze zużyciem zasobów czy różnorodnością biologiczną.
- Bioróżnorodność okazała się jedynym spośród trzech filarów badania KPMG, w którym zaobserwowano poprawę rok do roku. Stało się tak głównie dzięki coraz większej uwadze, jaką przyciąga rola tego tematu w różnych branżach.
- Sektor chemiczny i budowlany poprawiły poziom swojego raportowania w kwestiach związanych z zasobami i bioróżnorodnością. Zauważalna jest również poprawa sytuacji w sektorze finansowym.

W tegorocznej edycji postanowiono poszerzyć badanie o dodatkowe obszary – raportowanie zakresu 3 emisji gazów cieplarnianych czy obecność mierzalnych celów (KPI) w zakresie redukcji emisji GHG oraz zanieczyszczeń. Choć również i w tych obszarach trudno o optymizm, to można zauważyć, że firmy, które rozpoczęły tworzenie strategii dekarbonizacyjnych czy ujawnianie podstawowych kwestii klimatycznych często decydują się na dalsze działania w tym zakresie, na przykład poprzez poszerzenie analizy emisyjności z zakresów 1 i 2 również na zakres 3.

W celu lepszego przygotowania firm operujących w Polsce na przyszłe trendy, związane z klimatem i zrównoważonym rozwojem, postanowiliśmy poszerzyć obecność tej tematyki w raporcie. Przedstawiono w nim szereg zagadnień, które wpływać będą na warunki prowadzenia działalności gospodarczej, takie jak zestaw ESRS dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), rola łańcuchów wartości (w tym pod kątem dyrektywy CSDDD), potrzeba dialogu z interesariuszami czy wykorzystywania narzędzi IT do zbierania i analizy danych.

Podobnie jak w zeszłym roku, wyniki traktowane są jako sygnał alarmowy dla firm i branż, które w kolejnych latach będą musiały poprawić jakość swojego raportowania. Nie chodzi tu wyłącznie o zgodność z regulacjami, ale również o pozyskiwanie wiarygodnych danych, umożliwiających przeprowadzenie przemyślanej, zielonej transformacji modeli biznesowych. Pogorszenie wyniku przedsiębiorstw w porównaniu do badania z 2023 roku sprawia, że alarm ten musi wybrzmieć jeszcze głośniejsze. Wymogi prawne i presja rynkowa będą stawiać coraz większe wyzwania przed firmami, których model działania będzie niekompatybilny z wizją zielonego i cyfrowego kontynentu.

Benchmarking w kontekście zmian legislacyjnych

Jeszcze 15 lat temu dominująca definicja społecznej odpowiedzialności biznesu mówiła o dobrowolnym uwzględnianiu przez przedsiębiorstwa interesów społecznych i ochrony środowiska. Po tym „niemowlęcym” etapie rozwoju zrównoważonego rozwoju w biznesie nie ma już śladu. Zdecydowanie częściej niż o dobrowolności mówi się obecnie o regulacjach, oczekiwaniach i obowiązkach.

Oprócz obowiązków prawnych ogromną rolę w przyczynieniu się do wzrostu popularności podejmowanego tematu odgrywają rosnące wymagania instytucji finansujących oraz partnerów biznesowych. Jedne i drugie nie są

co prawda dla nikogo obowiązkowe w sensie legislacyjnym, ale poza bardzo specyficznymi sytuacjami ciężko o sukces biznesowy osiągnięty bez wsparcia takich podmiotów.

Otoczenie regulacyjne

Najważniejszą jednak zmianą, która dokonuje się na naszych oczach w ciągu ostatnich kilku lat, jest rosnąca w bardzo szybkim tempie presja legislacyjna. Zagadnienia ESG dla ogromnej rzeszy firm nie tylko nie są już „dobrowolne” czy zalecane przez partnerów lub instytucje finansujące, ale stają się obowiązkiem prawnym, którego niespełnienie niesie za sobą bardzo poważne konsekwencje, takie jak kary finansowe, ograniczenie dostępu do finansowania czy poważne straty wizerunkowe.

Obowiązek ten obejmuje na dzień dzisiejszy obszar ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem. Przedsiębiorstwa będą informować swoje otoczenie o posiadaniu (lub braku) określonych procesów, dokumentów czy osiągniętych wynikach. W kolejnych latach spodziewać się można rozszerzenia obowiązków legislacyjnych na zagadnienia zarządcze lub operacyjne.

Z polskiej, a także szerzej – europejskiej – perspektywy kluczowym dokumentem definiującym obszar raportowania zrównoważonego rozwoju na najbliższe lata jest *Corporate Sustainability Reporting Directive* (CSRD), która wprowadza obowiązek ujawnień dla około 50 tysięcy podmiotów w Unii Europejskiej. Być może jeszcze ważniejsze są jej zapisy ustanawiające konieczność przygotowania takich raportów zgodnie z nowymi, jednolitymi standardami – *European Sustainability Reporting Standards* (ESRS). Te dwa dokumenty – CSRD i ESRS – stanowiąc będą główną siłą napędzającą rozwój zagadnień związanych ze zrównoważonym rozwojem w biznesie w całej Unii Europejskiej.

Standaryzacja ujawnień

ESRS to zestaw oddzielnych, ale powiązanych ze sobą standardów obejmujących pełne spektrum triady ESG. Istotną rolę wśród nich odgrywają kwestie środowiskowe – w tym klimatyczne. Poświęconych jest im 5 standardów, zawierających łącznie 32 wymogi ujawnieniowe. Najwięcej z nich (9) znajduje się w standardzie ESRS E1 „Zmiana klimatu”.

ESRS E1 wymaga m.in. opisu planu transformacji na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu – a więc planu dążenia do zeroemisyjności oraz konkretnych celów w zakresie przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. Wydaje się, że jedna i druga kwestia jest póki co dla zdecydowanej większości spółek w Polsce zagadnieniem dość odległym, dlatego już teraz warto podjąć działania, aby być gotowym na zaraportowanie tych zagadnień w perspektywie 2025 czy nawet 2026 roku.

Spośród innych wymogów ujawnieniowych w standardzie E1

zwraca uwagę przede wszystkim nieuchronność wyliczania i raportowania emisji w zakresie 3, czyli powstałych w całym łańcuchu wartości danej firmy. O ile zakres 1 i 2 powoli stają się standardem, o tyle informacje o zakresie 3, które do tego spełniałyby wymóg kompletności, spotykane są dość rzadko.

Kolejne wymogi ujawnieniowe, które zwracają szczególną uwagę, to możliwe efekty finansowe wynikające z ryzyk fizycznych, transformacyjnych oraz z szans związanych ze zmianą klimatu. Podobnie jak pomiar emisji w zakresie 3, tak również i to zagadnienie pozostaje stosunkowo rzadko poruszane w polskich przedsiębiorstwach, będąc zasobochołnym i niełatwym do przeprowadzenia zadaniem.

Standard ESRS E2 „Zanieczyszczenie”, zawiera sześć wymogów ujawnieniowych. Warto dokładniej przyrzeć się logice ich zawartości – począwszy od opisu, jakie polityki w obszarze zanieczyszczeń firma wprowadziła, poprzez wyznaczone cele, opis zaplanowanych działań i przeznaczonych zasobów, wyniki w obszarze zanieczyszczeń, kończąc na

wymogu opisania efektów finansowych związanych z wpływami, ryzykami i szansami dotyczącymi zanieczyszczeń.

Warto zwrócić uwagę, że standard przewiduje oddzielne raportowanie zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, a także stosuje podział na substancje stanowiące zagrożenie i najbardziej szkodliwe substancje – jedno i drugie to sposób raportowania kompletnie nieobecny do tej pory np. w popularnych na rynku standardach GRI.

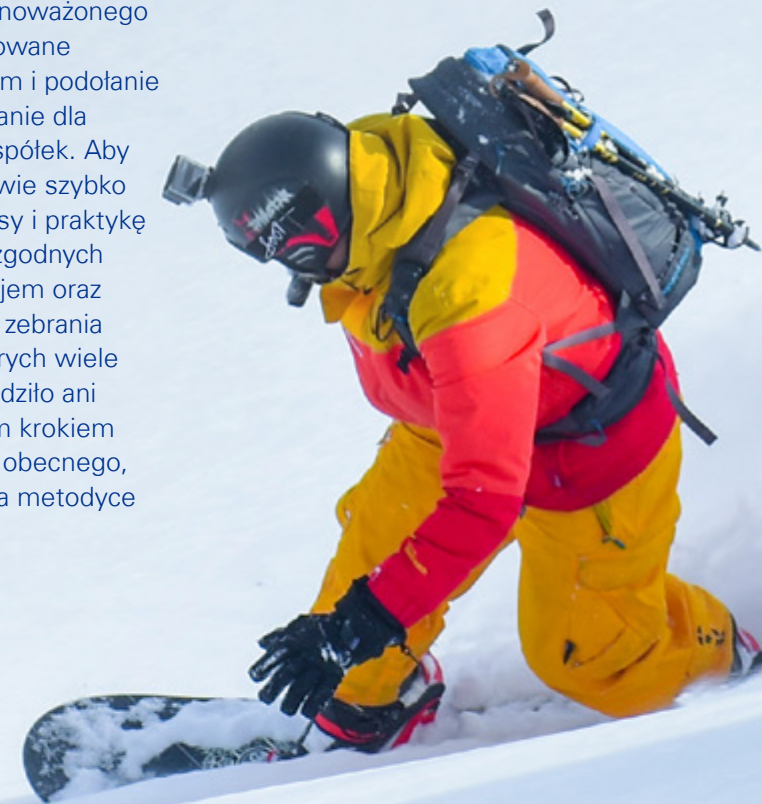
Niemal identycznie skonstruowany jest standard ESRS E3 „Zasoby wodne i morskie”. Również i on zawiera konieczność raportowania polityk, celów, planów i zasobów, efektów działań oraz finalnie – efektów finansowych związanych z wpływami, ryzykami i szansami dotyczącymi, w tym wypadku, zasobów wodnych i morskich.

W standardzie ESRS E4 „Bioróżnorodność i ekosystemy” do opisanego przed chwilą schematu dochodzi wymóg opisu planu transformacji, który powinien być zgodny z celami braku straty netto różnorodności biologicznej do 2030 roku, jej zysku netto od 2030 roku i pełnej regeneracji do 2050 roku.

Ostatni standard z obszaru środowiskowego to ESRS E5 „Wykorzystanie zasobów i gospodarka o obiegu zamkniętym”. Także tutaj widoczny jest ten sam schemat budowy standardu, czyli polityki, cele, plany, zasoby, wyniki, oraz efekty finansowe związane z wpływami, ryzykami i szansami. Przewiduje on także raportowanie całości zasobów wprowadzanych do organizacji i z niej wyprowadzanych oraz porusza zagadnienia stosowania cyrkularnych modeli biznesowych.

Rozwój raportowania

Oczekiwania legislatora dotyczące raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju są mocno rozbudowane w obszarze środowiskowym i podłożenie im stanowi niemałe wyzwanie dla wszystkich raportujących spółek. Aby mu sprostać, należy możliwie szybko dostosować własne procesy i praktykę funkcjonowania do zasad zgodnych ze zrównoważonym rozwojem oraz odpowiedzieć na potrzebę zebrania odpowiednich danych, których wiele biznesów dotąd nie gromadziło ani nie analizowało. Pierwszym krokiem powinna być analiza stanu obecnego, która bazować może np. na metodyce niniejszego benchmarku.

Metodyka pracy

Podstawowym pytaniem badawczym był zakres ujawnień niefinansowych polskich firm dotyczących klimatu i środowiska dla 2023 roku. Co ważne, nie poddawano ocenie jakości polityk zrównoważonego rozwoju czy ambicji postawionych przez przedsiębiorców celów redukcyjnych – istotna była jakość transparentności raportowania na polskim rynku. Oceny tej jakości dokonano na podstawie danych zastanych.

Badaniu poddano podstawowe dokumenty publiczne firm, takie jak raporty zrównoważonego rozwoju, ESG czy raporty niefinansowe. W pojedynczych przypadkach opierano się na innych źródłach, takich jak strony internetowe spółek, ich komunikaty prasowe etc., o ile zawierały istotne informacje. Dopuszczono również korzystanie z globalnych raportów zintegrowanych, jeśli wyszczególniały one dane dla Polski. Mnogość źródeł wynika z faktu, że obowiązki raportowe

są w trakcie wdrażania, a polski rynek nie jest jeszcze zaawansowany zarówno pod względem implementacji ESG, jak i informowania o nim.

Kontynuując zeszłoroczne badanie, przeprowadzono analizę ujawnień 100 największych podmiotów działających na polskim rynku. Wielkość ustalono na podstawie przychodów za ubiegły rok finansowy. Grupa ta w dużej mierze pokrywa się z grupą już zobowiązaną do ujawniania informacji niefinansowych

na bazie dotychczasowych aktów prawnych (podmioty zatrudniające powyżej 500 osób będące jednostkami zainteresowania publicznego, już zobowiązane są do raportowania niefinansowego na podstawie ustawy o rachunkowości) oraz firmami, które zostaną objęte tym obowiązkiem w nadchodzących latach (np. ze względu na obecność na giełdzie oraz osiągnięcie odpowiednio wysokiego pułapu obrotów lub przychodów).

Należy jednocześnie odnotować, że listy TOP100 z 2023 i 2024 roku różnią się od siebie, ze względu na dokonane w międzyczasie restrukturyzacje i likwidacje niektórych spółek, a także zmiany przychodów części firm (niektóre wypadły, a inne „awansowały” do czołowej setki największych polskich przedsiębiorstw niedawno).

Z racji tego, że dyrektywa CSRD wprowadza złożone i wysoce sprofilowane obowiązki raportowe, firmy stoją przed dużym wyzwaniem, dlatego już teraz powinny się do nich przygotowywać. Benchmark Klimatyczno-Środowiskowy ma pomóc określić stopień tego przygotowania. Jednocześnie kluczowe było, aby podmioty mające znaczący wpływ gospodarczy i środowiskowy na Polskę były objęte badaniem.

Autorzy badania chcieli uzyskać odpowiedź na ogólne pytanie dotyczące poziomu ujawnień w TOP100 firm na polskim rynku. Dodatkowo zdecydowali się zbadać zależność poziomu ujawnień od cech firmy: pochodzenia kapitału właścicielskiego spółki, obecności na Giełdzie Papierów Wartościowych, liczby pracowników oraz branży (według autorskiej kategoryzacji). Tym samym zależało im na dookreśleniu, jakie okoliczności oraz cechy spółek sprzyjają wysokiej jakości ujawnień.

Do oceny jakości ujawnień spółek wykorzystano stworzony przez KPMG kwestionariusz oceny. Zawierał on 10 pytań zamkniętych podzielonych na trzy kategorie ujawnień: polityk związanych z klimatem, zarządzania zasobami (surowcami i odpadami) oraz ochroną bioróżnorodności. Każdy raport mógł zdobyć łącznie 10 punktów za wysoką jakość ujawnienia.

Lista 10 pytań przedstawia się następująco:

- 01** Czy firma przedstawiła w raporcie analizę ryzyk związanych z klimatem – scenariuszem zgodnym z Porozumieniem Paryskim oraz alternatywnym, o wyższym szacowanym wzroście temperatury?
- 02** Czy firma opisuje działania, które zamierza podjąć w zakresie ochrony klimatu, takie jak osiągnięte i planowane cele redukcji emisji gazów cieplarnianych?
- 03** Czy firma raportuje na temat:
 - poziomów zużycia energii?
 - swojego miks energetycznego?
- 04** Czy firma prezentuje wyczerpujące dane dotyczące swoich emisji w zakresie 1 i 2?
- 05** Czy firma:
 - wskazuje na ryzyka związane z wykorzystaniem surowców?
 - deklaruje działania na rzecz ich minimalizacji, takie jak zmniejszenie zużycia pierwotnych surowców nieodnawialnych?
- 06** Czy firma deklaruje cele związane z budową gospodarki o obiegu zamkniętym, takie jak zwiększenie zużycia surowców wtórnych czy redukcja ilości odpadów?
- 07** Czy firma:
 - informuje o zauważonych przez siebie ryzykach związanych z dostępem do wody i zasobów wodnych?
 - deklaruje działania na rzecz ich ograniczenia?
- 08** Czy firma raportuje:
 - poziom zużycia wody?
 - jej ponowne używanie?
- 09** Czy firma informuje o podejmowaniu działań z zakresu zmniejszania poziomu zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby?
- 10** Czy firma informuje o podejmowaniu działań z zakresu ochrony różnorodności biologicznej oraz ekosystemów?

Dodatkowo rozszerzono zakres analizowanych ujawnień. Odzwierciedlono w ten sposób rosnące wymogi regulacyjne oraz oczekiwania interesariuszy, a także zmiany na rynku – coraz więcej firm zyskuje kompetencje zarządzania zrównoważonym rozwojem i stopniowo je wdraża. Stąd zaproponowano trzy dodatkowe pytania kwestionariuszowe:

- Czy firma prezentuje wyliczenia dotyczące jej emisji gazów cieplarnianych w zakresie 3?
- Czy firma przedstawia mierzalne i określone w czasie cele dotyczące redukcji śladu węglowego?
- Czy firma przedstawia mierzalne i określone w czasie cele dotyczące redukcji zanieczyszczeń?

Ważne było zachowanie porównywalności wyników, stąd wszystkie bazowe statystyki wciąż odnoszą się do rdzenia 10 pytań. Odpowiedzi na pozostałe trzy pytania traktowane są jako informacje uzupełniające i zostały przeanalizowane osobno.

Do każdego z powyższych pytań przygotowano instrukcję – warunki brzegowe do otrzymania punktu (lub

warunki wykluczające taki wariant) oraz rozumienie poszczególnych definicji używanych w pytaniach. Inspiracją do ich sformułowania były zapisy ESRS (np. w kwestii analizy ryzyk czy zakresów emisji). Przygotowując kwestionariusz, założono, że należy stawiać spółkom ambitne wymogi dotyczące ujawnień, tym bardziej, że przygotowany zestaw pytań dotyczy podstawowych, najważniejszych aspektów wpływu firm na środowisko.

Najściślejsze wymogi otrzymania punktów za ujawnienie objęły przede wszystkim aspekty klimatyczne, co odzwierciedla przeciętny poziom rozwoju świadomości w zakresie odpowiedzialności środowiskowej biznesu – w tym standardów pozyskiwania danych oraz ich raportowania. Jednocześnie starano się wyważyć – biorąc pod uwagę przeciętną jakość ujawnień ESG na polskim rynku – wobec których aspektów już dziś stawiane są wysokie wymagania, co do których zaś zadowolający jest sam fakt zauważania danego tematu. Wynikają stąd różnice w restrykcyjności warunków brzegowych dla otrzymania punktów za dany typ ujawnienia.

Oczekiwania w zakresie ujawnień związanych z klimatem były dość wysokie. Zakładano, że istotna część firm powinna prowadzić analizy ryzyka klimatycznego, stawiać cele redukcyjne, a swoje dane dotyczące skali emisji, zużycia energii etc. powinna podawać właśnie w takich kontekstach.

W przypadku zasobów założono, że poziom dojrzałości firm będzie niższy i tym samym ujawniany przez nie zakres informacji – węższy. Nie oczekiwano głębokiej podstawy analitycznej (jak w przypadku klimatu), jednak istotne było docenienie konkretnych, policzalnych ujawnień (np. w zakresie zmniejszenia masy surowców), czy ogłoszeniu mierzalnych zobowiązań określonych w czasie (np. w zakresie zredukowania skali niewykorzystanych ponownie odpadów). Łatwiej o punkty było tym firmom, które w zakresie odpadów stosują podejście strategiczne, rozpisane w zamkniętej perspektywie czasowej.

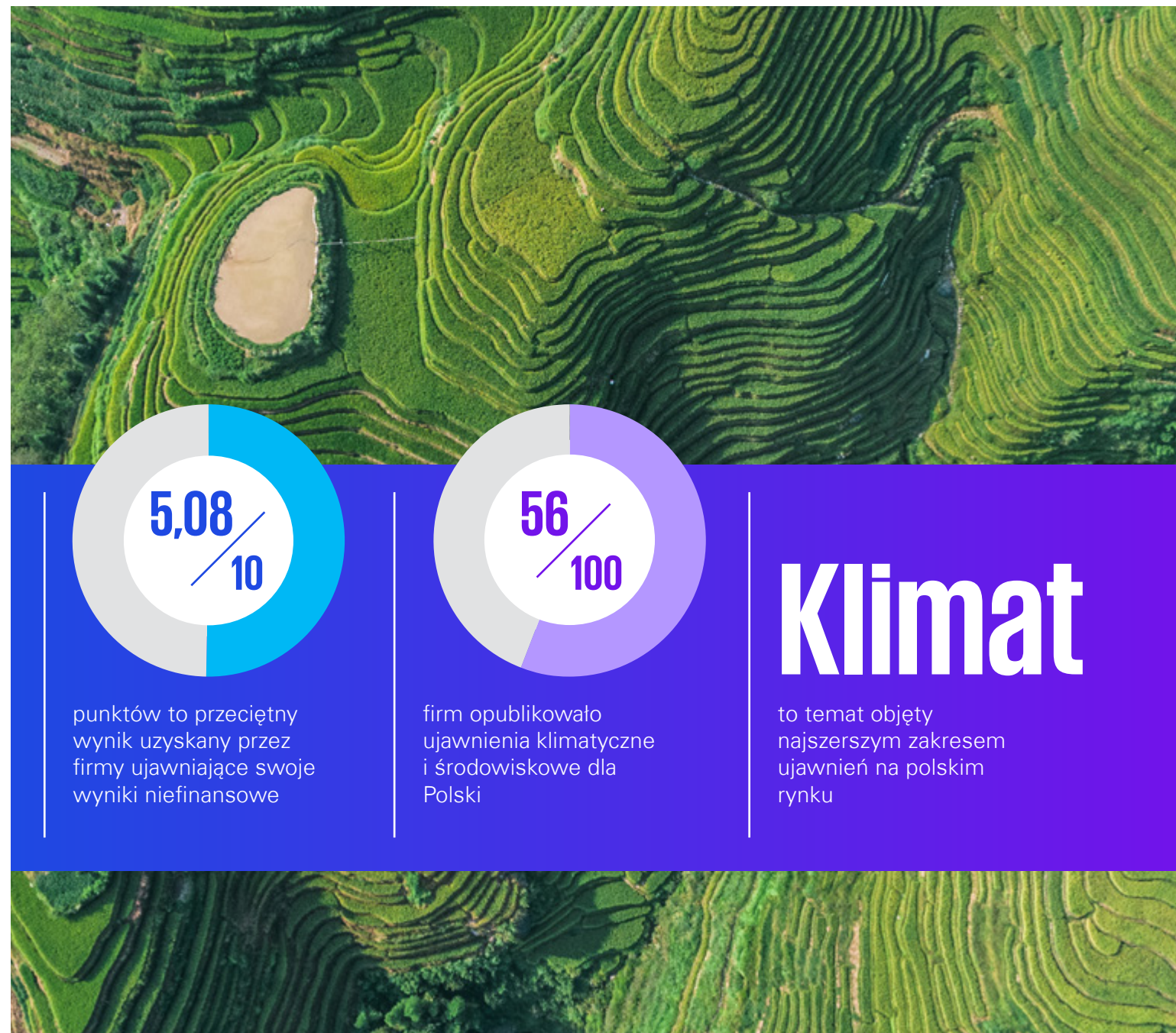
Najniższy próg wejścia dotyczył ujawnień związanych z ochroną bioróżnorodności. W tym przypadku wymogi nie obejmowały ukonkretnienia w postaci liczb lub celów – firmy mogły otrzymać punkty za same opisy działań,

jeśli były one relewantne do profilu biznesowego i obejmowały więcej niż jeden aspekt zagrożeń środowiskowych. W obliczu pojawiania się nowych narzędzi, umożliwiających analizę, raportowanie i strategiczne podejście do tematu (np. wymogi TNFD, metodyka LEAP), można przewidzieć, że znaczenie tego tematu będzie rosło w przyszłości.

Analiza wyników

Uśrednione wyniki uzyskane przez TOP100 spółek nie są wysokie. Przeciętna ocena wyniosła niewiele ponad połowę możliwych do uzyskania punktów – **niespełna 5,08 punktu**. Jest to pogorszenie w stosunku do zeszłego roku, kiedy średnia wyniosła 5,27 punktu. Biorąc pod uwagę zwiększające się wymagania interesariuszy i standardy regulacyjne oraz fakt, że badane były spółki o wysokim stopniu organizacji i posiadanych kapitałach, wynik jest niezadowolający. Tym samym ujawnienia środowiskowe należy uznać za obszar wymagający znacznie większej uwagi ze strony firm, zwłaszcza w świetle wchodzącej w życie dyrektywy CSRD i nowelizacji polskiej ustawy o rachunkowości.

Ponadto, wysokie odchylenie standardowe na poziomie 2,56 punktu (ponad połowa średniej), większe nawet od zeszłorocznego, ujawnia bardzo nierówny poziom raportowania w badanej grupie spółek. Przeciętne standardy jawności wciąż wykuwają się w praktyce, niemniej na chwilę obecną można mówić o grupie spółek-prymusów, które pod względem dojrzałości w kwestiach ESG i gotowości do ujawnień znacząco odstają od pozostałych.

5,08 / 10
punktów to przeciętny wynik uzyskany przez firmy ujawniające swoje wyniki niefinansowe

56 / 100
firm opublikowało ujawnienia klimatyczne i środowiskowe dla Polski

Klimat

to temat objęty najszerszym zakresem ujawnień na polskim rynku

Próba obejmowała spółki zróżnicowane pod względem wielkości, branży, pochodzenia kapitału właścicielskiego czy obecności na giełdzie. W polskim TOP100 znalazły się przede wszystkim spółki handlowe (w tym z sektora FMCG), produkcyjne (zwłaszcza motoryzacyjne i produkujące żywność), finansowe oraz przemysłowe (szczególnie energetyczne, wydobywcze i chemiczne).

Średnio najlepiej wypadły firmy w zakresie ujawnień klimatycznych – jeśli odliczyć braki danych, przeciętnie duża spółka działająca na polskim

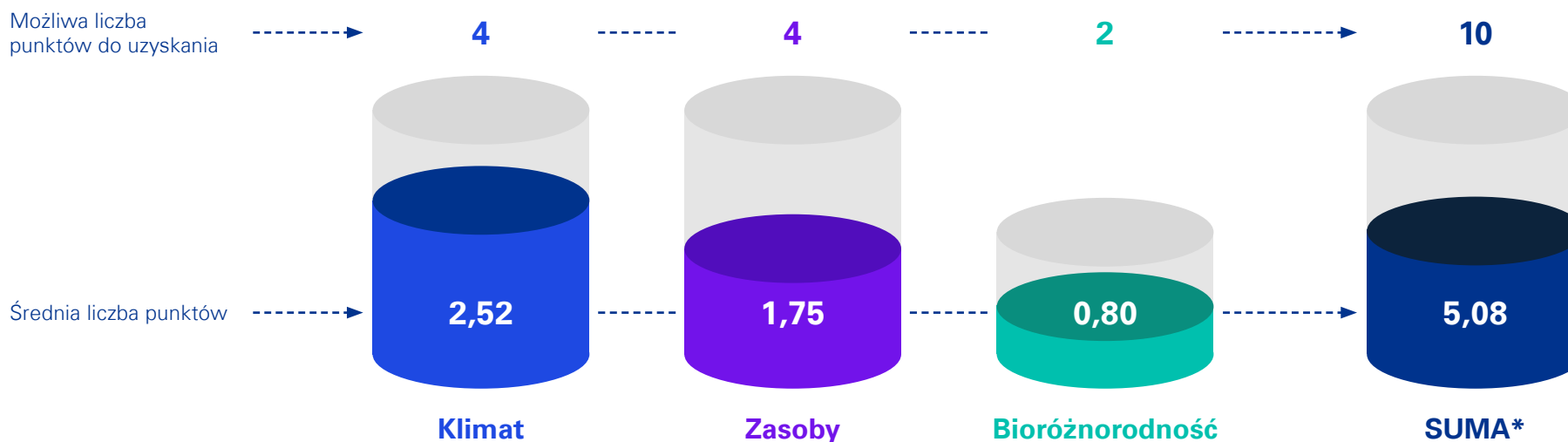
rynku uzyskiwała ponad 2,5 punktu na 4 możliwe. Dużo słabiej przedstawiały się pozostałe zagadnienia – za zasoby firmy uzyskały nieco ponad 1,7 punktu, czyli mniej niż połowę możliwych. Podobnie było w przypadku ochrony bioróżnorodności, gdzie raporty były punktowane poniżej jednego punktu (0,8).

W przypadku zasobów i bioróżnorodności jakość ujawnień okazała się niższa niż w przypadku klimatu, mimo że metodycznie wymogi były łatwiejsze do spełnienia (choć warto odnotować, że bioróżnorodność

jest jedyną kategorią, w której nastąpił nieznaczny wzrost wyników). Tym samym widać silną zależność stopnia transparentności raportów ESG od siły regulacyjnej.

Analiza jakościowa raportów pokazuje także dużą wewnętrzną nierówność na poziomie opisu – nierzadko w raportach kwestie klimatyczne są opisywane szczegółowo i z dużym zrozumieniem tematu, podczas gdy działania w zakresie ochrony bioróżnorodności w tych samych materiałach sprowadzają się do mglistych, nierozliczalnych i nielicznych

deklaracji, ocierających się niekiedy o greenwashing. Przypadki, w których mamy do czynienia z kompleksowymi, gęsto opisanymi zagadnieniami ESG w raportach spółek we wszystkich badanych zakresach, wciąż należą do rzadkości.

*wynik po zaokrągleniu

Rola braków danych

W tym roku 44 firmy nie przedstawiły osobnego raportu niefinansowego, ESG czy zrównoważonego rozwoju, w którym byłyby ujawnione dane dla polskiego rynku – co oznacza, że w 2024 roku analizowano o 1 raport więcej niż w zeszłym roku. W związku ze skalą braków danych, firmy te nie otrzymały żadnych punktów i nie mogły zostać wzięte pod uwagę w analizie krzyżowej. Większość tych podmiotów to spółki opisane

w ramach raportów zintegrowanych, obejmujących przeważnie międzynarodowe grupy kapitałowe, choć okazjonalnie zdarzały się też braki jakichkolwiek źródeł. Ponadto, w 2024 roku nieznacznie zmieniła się lista analizowanych największych stu przedsiębiorstw, głównie ze względu na dokonane przejęcia, upadłości i inne restrukturyzacje analizowanych spółek.

Ujawnienia w ramach raportów zintegrowanych są dopuszczalne z perspektywy dzisiejszych przepisów, ale stwarzają poważną lukę w poziomie raportowania. W takich przypadkach bowiem globalne spółki chętnie podają całościowe wskaźniki (oraz niekiedy

wybrane lokalne wyniki), pomijając jednak część tych ujawnień, które mogłyby wypaść niekorzystnie, lub wskaźniki pochodzące z firm-córek, których standard autoewaluacji działalności niefinansowej jest niewystarczający. Tym samym w licznych przypadkach mieliśmy do czynienia z nieraz obszernymi raportami ukazującymi *big picture*, za to pozbawionymi konkretnych danych dotyczących lokalnego wpływu firmy na środowisko.

Poza firmami kapitału zagranicznego, mniej skłonne do ujawnień są spółki nienotowane na giełdzie (więcej na ten temat znajduje się w dalszej części

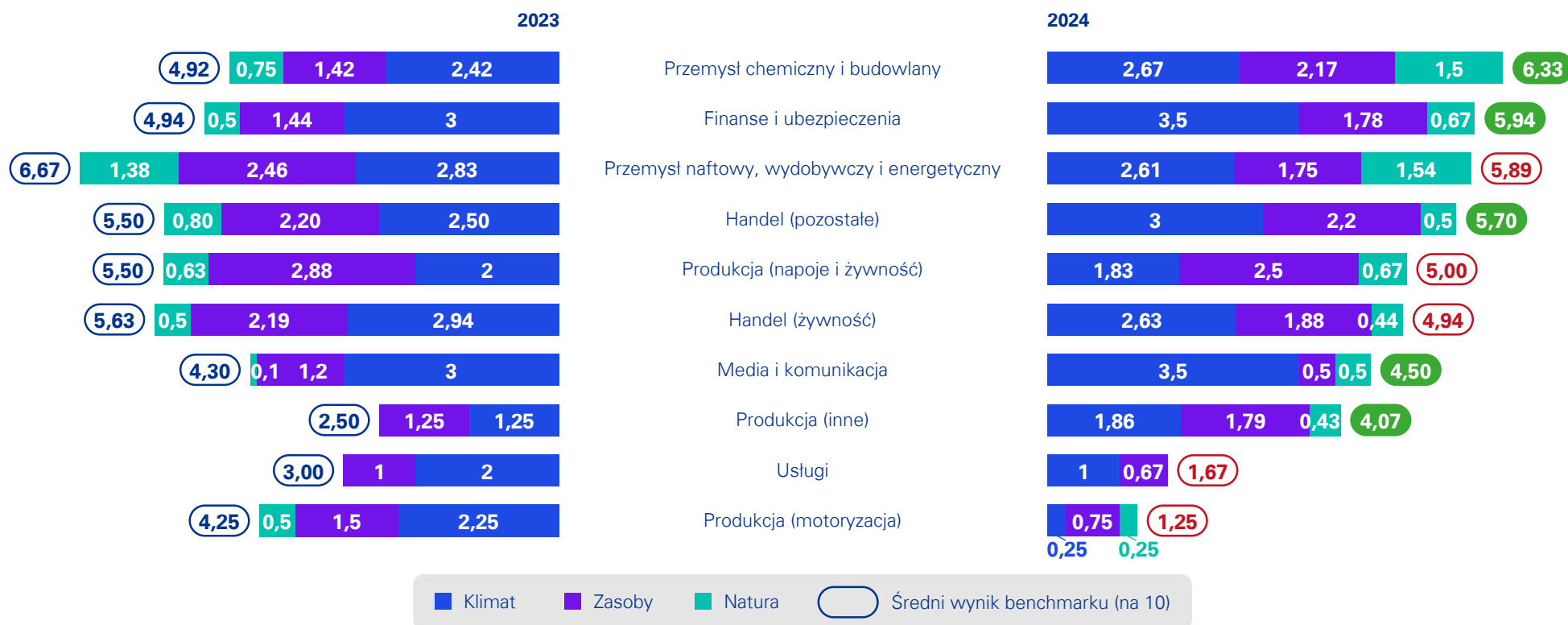
raportu). Obserwujemy także pewne zależności branżowe – zaskakująco, wciąż dość „skryte” są firmy produkcyjne. To istotny brak, biorąc pod uwagę środowiskową kosztocłonność produkcyjnej działalności na skalę przemysłową. W Polsce potrzeba transparentności zrównoważonego rozwoju w produkcji jest szczególnie ważna w przypadku sektorów motoryzacyjnego czy żywności – są to branże istotne w krajowej gospodarce, a jednocześnie negatywnie wyróżniające się skalą braków danych.

Raportowanie niefinansowe - branżowa specjalność

Kto należy do grupy raportowych „firm-prymusów”, także zależy przede wszystkim od branży spółki. TOP100 opisano w zagregowane kategorie branżowe i zanalizowano wyniki benchmarku w podgrupach. W 2024 roku do najbardziej aktywnych raportowo firm należą spółki z branży chemicznej i budowlanej – prześcignęły one zeszłorocznych zwycięzców, czyli przedstawicieli branż wydobywczej i energetycznej. Firmy chemiczne i budowlane osiągnęły 6,33 punktu za ujawnienia, co jest nieznacznie gorszym wynikiem w stosunku

do zwycięzców z zeszłego roku. Następne na podium były firmy zajmujące się finansami i ubezpieczeniami (zwłaszcza banki), które otrzymały przeciętnie 5,94 punktu. Trzecie miejsce zajęli zeszłoroczni zwycięzcy, czyli przemysł naftowy, wydobywczy i energetyczny, z wynikiem 5,89 punktu. Warto odnotować także przedsiębiorstwa związane z produkcją oraz handlem żywnością – oba te sektory osiągnęły w tym roku wynik w okolicy 5 punktów. Szczegółowe wyniki prezentuje poniższy wykres.

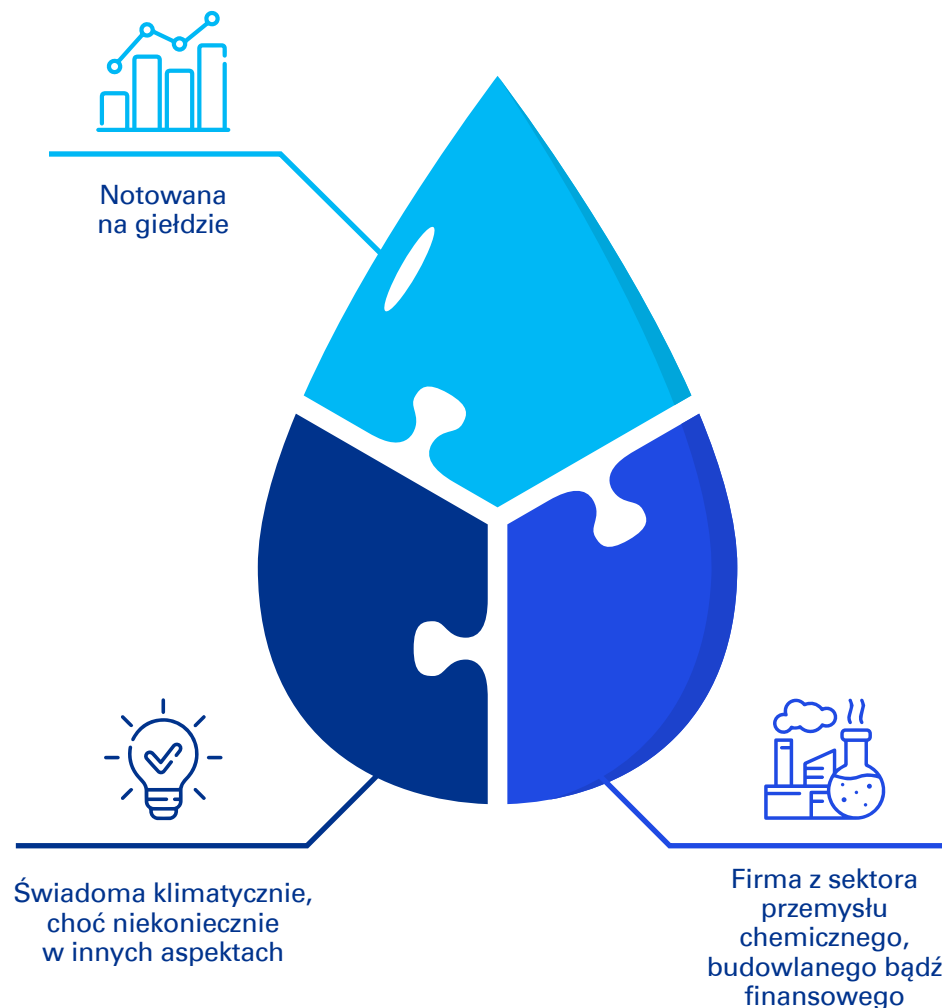
Aktywność firm z pierwszej i trzeciej grupy jest dość łatwo wytłumaczalna – wnoszą one bowiem znaczną kontrybucję do zmian klimatycznych, w związku z czym spotykają się z największą presją regulatorów oraz otoczenia społecznego. Zwraca uwagę poprawa pozycji firm z sektora finansów i ubezpieczeń – coraz większa część banków podejmuje wyraźne starania w zakresie opisaną swojej działalności niefinansowej oraz wykazuje zrozumienie pośredniej, ale jednocześnie znaczącej roli (przez wybór klientów biznesowych mających możliwość dokapitalizowania), w mitygowaniu zmian klimatu i szkód środowiskowych. W dodatku jakość raportów przedsiębiorstw tego sektora odznacza się często wysoką jakością i szczegółowością.

Zauważalny jest dość niski wynik przemysłu motoryzacyjnego, znaczącego w Polsce (i wyraźny spadek w stosunku do zeszłego roku). Firmy tej grupy otrzymały przeciętnie 1,25 punktu na 10, choć transport samochodowy ma istotny wpływ na środowisko. Jest to prawdopodobnie głównie efekt statystyczny, ponieważ znacząca część firm uwzględnianych w zeszłorocznym zestawieniu w 2024 roku znalazła się poza TOP100 – w tegorocznej edycji oceniono niższą liczbę raportów w tej podgrupie. Niemniej analiza jakościowa raportów wskazuje, że ten sektor wciąż ma wiele do nadrobienia w porównaniu do wyżej analizowanych branż.

W przypadku pozostałych grup należy zachować ostrożność w interpretacji wyników, albo ze względu na niską liczebność firm danego typu w TOP100 (kategoria „Usługi”) lub wysoką eklektyczność kategorii (kategoria „Produkcja (inne)”) objęła firmy farmaceutyczne, tytoniowe czy producentów elektroniki).

Kto ujawnia?

Typowy profil firmy transparentnej środowiskowo

Inne cechy firmy a ujawnienia

W 2024 roku wielkość kapitału ludzkiego firmy (liczby pracowników) przełożyła się na wyniki benchmarku w niewielkim stopniu. Wielkość firmy oraz punkty uzyskane w ogólnym benchmarku są dodatnio skorelowane na poziomie 0,2. Jest to spadek w porównaniu do zeszłego roku, co wskazuje, że w badanej grupie wielkość firmy prawdopodobnie nie ma dominującego znaczenia, choć większym organizacjom spełnienie obowiązków raportowych może przyjść łatwiej ze względu na większe zasoby finansowe, kadrowe oraz zarządcze niż firmom z sektora MŚP.

Istotna była także „narodowość” kapitału właścicielskiego spółki. Badane podmioty z TOP100 działają w Polsce i utrzymują w niej swoją infrastrukturę, jednak wszystkie przedsiębiorstwa mające spółkę-matkę o zagranicznym kapitale klasyfikowano jako spółkę

zagraniczną. Stało za tym założenie, że w międzynarodowych organizacjach można zaobserwować różne kultury organizacyjne w zależności od tego, w jakich okolicznościach społeczno-gospodarczych powstała spółka.

I tak na przykład polski oddział niemieckiej korporacji ma szansę wykazywać lepsze wyniki środowiskowe niż w przypadku korporacji amerykańskiej, ponieważ przywiązanie do regulacji oraz poczucie odpowiedzialności firm za środowisko jest większe w Niemczech niż w USA. Jednocześnie jednak zróżnicowanie krajów reprezentowanych przez kapitał zagraniczny w analizowanym zbiorze jest zbyt duże, by móc wywnioskować sensowne zależności statystyczne, stąd porzeczano na analizie dwóch kategorii: spółek polskiego kapitału (N=50) i kapitału zagranicznego (N=50).

Przeciwnie do poprzedniego roku, na rodzimym rynku polskie firmy wypadły nieznacznie gorzej zarówno pod względem średniego wyniku benchmarku, jak i skali ujawnienia. Uzyskały one bowiem prawie 4,95 punktu, co było nieznacznie gorszym wynikiem od firm zagranicznych (5,12

punktu). Skala ujawnień z kolei wyniosła odpowiednio 60% i 63%. Wyniki te są także gorsze w porównaniu do 2023 roku. Przesunięcie punktowe jest jednak głównie efektem statystycznym – zmianie uległa lista TOP100 analizowanych firm, co wpłynęło również na zmianę populacji firm w podgrupach polskich i zagranicznych. Jednocześnie przy ogólnie niskiej populacji firm w badanych podgrupach nieznaczne różnice punktowe przekładają się na większe odsetki.

Jednocześnie, wraz z objęciem kolejnych grup przedsiębiorstw reżimem dyrektywy CSRD, znaczenie pochodzenia kapitału i kulturowego kontekstu biznesu będzie maleć. Unijne wymagania ujawnieniowe nie zależą bowiem od lokalizacji geograficznej firmy, a od jej innych parametrów, takich jak wielkość zatrudnienia czy skala obrotów. Jednocześnie przygotowany kwestionariusz opiera się na standardach ESRS. Nie oznacza to, że kraj pochodzenia przedsiębiorstwa nie będzie odgrywał żadnego znaczenia w tym, jak wdraża się wymogi ESG, jednak mechanizm ten nie będzie się odznaczał w omawianym benchmarku.

Notowania na giełdzie stymulują do transparentności

Jedną z najbardziej znaczących zmiennych różnicujących wyniki jest fakt odnotowywania spółki na giełdzie. Te firmy, które są obecne na Giełdzie Papierów Wartościowych, osiągają widocznie lepsze wyniki ogólne benchmarku, jak i wyższy wskaźnik transparentności.

Tylko 13% notowanych na giełdzie spółek wykazało braki danych, a ich benchmarkowy wynik ujawnień ekologicznych wyniósł średnio 5,8 punktu. Był to nie tylko wynik wyższy od średniej dla TOP100, lecz także wyższy o prawie dwa punkty od firm nieobecnych na GPW. W 2023 roku zaobserwowano podobną, nieznacznie mniejszą różnicę. Przewaga firm notowanych na giełdzie wynika z tego, że są bardziej bezpośrednio zależne od swoich interesariuszy oraz są wnikliwiej analizowane przez rynki. Pewne praktyki związane z gromadzeniem, przetwarzaniem,

analizowaniem i komunikowaniem danych mają więc „przećwiczone”, podczas gdy przedsiębiorstwa bez tego doświadczenia często dopiero muszą zbudować sobie infrastrukturę do tego typu aktywności.

Nie bez znaczenia jest także fakt, że w inwestycjach coraz większą rolę odgrywać będą tak zwane zielone aktywa, które już teraz w wielu miejscach na świecie wyraźnie zyskują na czysto finansowej wartości. Trend ten będzie wzmacniany również przez postawę sektora bankowego, który w swojej działalności kredytowej także zamierza promować firmy przechodzące przez zieloną transformację. Przedsiębiorcy aktywni na giełdzie mają świadomość tych procesów – są więc lepiej zmotywowani do zatroszczenia się o odpowiedni poziom ujawnień ESG.

Prymusi ujawnień środowiskowych

Konstruując pytania dodatkowe, dotyczące raportowania emisji zakresu 3 oraz KPI klimatycznych i zanieczyszczeń, brano pod uwagę trendy istniejące na rynku, ale niekoniecznie rozpowszechnione. W tym kontekście fakt, że 37 przedsiębiorstw uzyskało choć jeden punkt za rozszerzone ujawnienia, jest zaskakujący – jest to bowiem ponad połowa firm raportujących dane dla Polski. Przeciętne wyniki całościowego zestawienia w większości kategorii

spadły, ale jednocześnie wybrane poszczególne firmy odznaczyły się dodatkowymi staraniami. Może to świadczyć o powstającym rozjeździe na polskim rynku – między firmami posiadającymi wysokie ambicje w zakresie ESG, które z roku na rok rozwijają swoje kompetencje, a tymi przedsiębiorstwami, które czekają do ostatniej chwili z rozpoczęciem prac w tym obszarze.

Najwięcej firm nagrodzonych dodatkowymi punktami, bo aż 32, przedstawiło cele związane z redukcją emisji – określone zarówno w skali redukcji, jak i czasowo. Nieco mniej, bo 27, prowadzi obliczenia emisji zakresu trzeciego – pomiar tej zmiennej musi stanowić duże wyzwanie, skoro mimo tego, że będzie on prawdopodobnie

obowiązkowy dla istotnej części raportujących firm, nie jest jeszcze rozpowszechniony. Wśród raportujących branż dominowali przedstawiciele sektorów wydobywczego, energetycznego, finansów i ubezpieczeń oraz różne spółki handlowe. Wysoki standard ujawnień klimatycznych wśród tych branż jest dość rozpowszechniony, a określenie celu redukcji emisji staje się dla nich nie tylko kwestią obowiązku, lecz także prestiżu – nierzadko jest to jedna z najbardziej promowanych informacji w komunikacji publicznej, obok danych dotyczących skali sprzedaży czy wejścia na nowe rynki.

Stosunkowo najmniejszą popularnością cieszyło się z kolei określanie KPI dla redukcji zanieczyszczeń powietrza,

gleby i wody, co jest dość zaskakujące, biorąc pod uwagę popularność i szeroką świadomość społeczną np. problemu smogu. Cele w tym zakresie określiło jedynie 4 firmy, z czego dwie to firmy produkcyjne, jedna – firma wydobywcza i jeden bank. Prawdopodobnie temat zanieczyszczeń nie doczekał się takiej samej uwagi jak problemy klimatyczne, a jednocześnie badanie ich skali wymaga podobnego stopnia wiedzy specjalistycznej i komplikacji narzędzi, więc nie jest to pierwsze zadanie, którego podejmują się przedsiębiorcy.

Focus na nowe trendy

Standardy ESRS dla sektora MŚP

Małe i średnie przedsiębiorstwa będą coraz silniej odczuwać wpływ obowiązków związanych z raportowaniem zrównoważonego rozwoju. Część z nich – głównie pośrednio w swoich łańcuchach wartości, w ramach współpracy ze swoimi klientami i kontrahentami, w ograniczonym zakresie danych. Z kolei podmioty notowane na giełdzie odczują je z pełną mocą. Czas do wdrożenia nowych przepisów warto poświęcić na przygotowanie się do tego procesu.

Europejskie Standardy Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (ESRS) będą obowiązkowe dla notowanych na giełdzie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) dopiero w 2029 roku (obejmując raport z danymi za 2028 rok). Wynika to z dwuletniego odroczenia obowiązku nałożonego przez dyrektywę ws. Sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD). Obowiązek ten nie dotyczy MŚP, które nie są notowane na giełdzie.

Już w tej chwili dyrektywa ma pośredni wpływ na sektor MŚP. Duże przedsiębiorstwa, które już zostały objęte obowiązkiem raportowania zgodnie z ESRS, muszą ujawniać informacje na temat swojego łańcucha wartości i wymagają od swoich partnerów biznesowych dostarczenia danych z zakresu ESG. Duże jednostki – aby uniknąć ryzyka naruszenia przepisów – będą rezygnowały z dostawców, którzy nie będą w stanie przedstawić im takich danych. Aby zapobiec negatywnej selekcji w przetargach lub wyłączeniu z łańcuchów dostaw, małe i średnie firmy powinny zbierać dane dotyczące m.in. emisji gazów cieplarnianych czy warunków zatrudnienia – również wśród swoich podwykonawców i dostawców.

Zobowiązane do sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju MŚP będą raportować zgodnie z uproszczonymi ESRS. Z zapowiedzi Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej wynika, że uproszczone ESRS dla MŚP zostaną przyjęte nie do 30 czerwca 2024 roku, jak ujęto w CSRD, a dopiero w 2025 roku. 21 maja zakończyły się publiczne konsultacje projektu standardu dla notowanych MŚP (tzw. ESRS LSME) oraz dobrowolnych wytycznych dla nienotowanych MŚP (tzw. VSME).

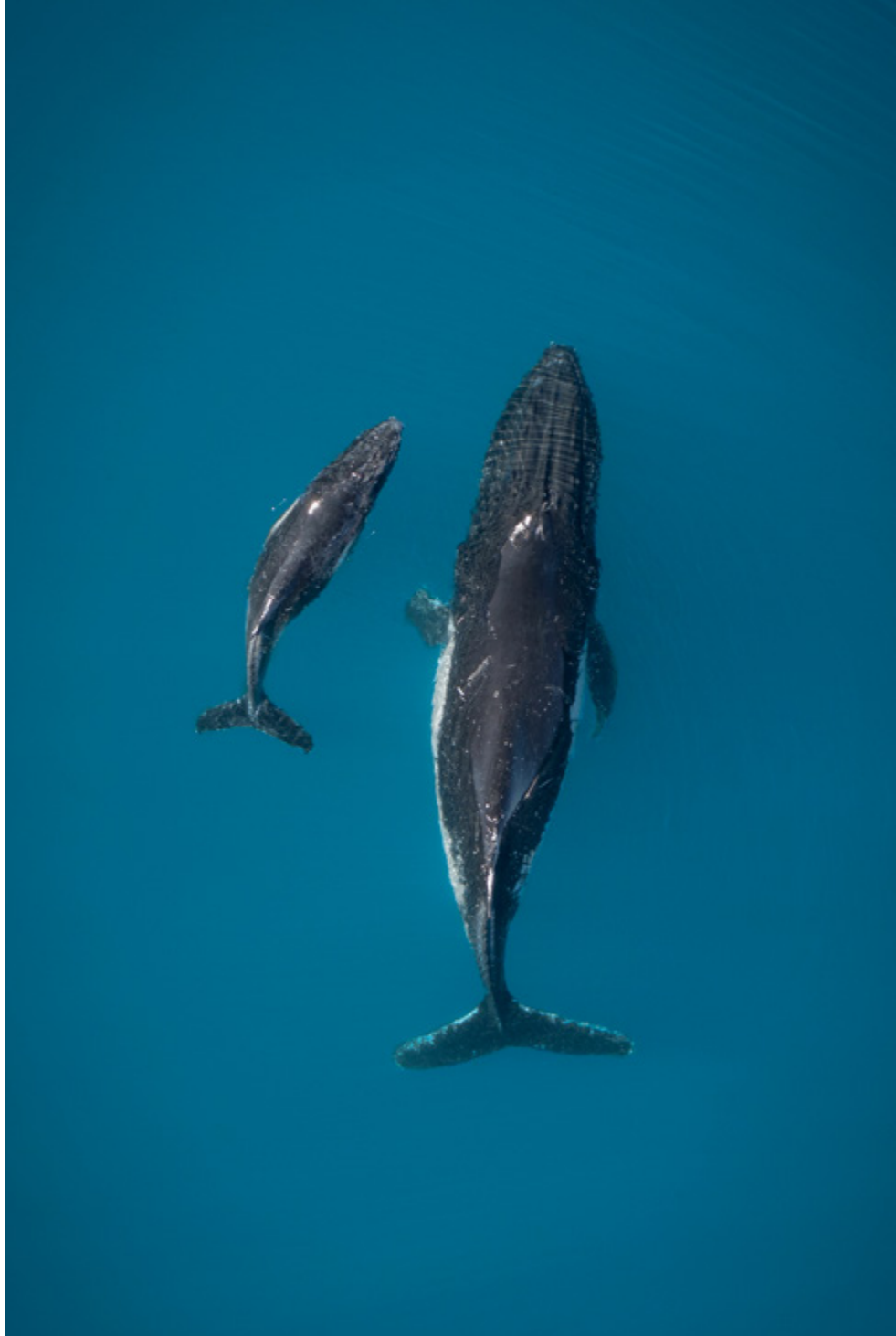
ESRS LSME zostanie wydany w formie aktu delegowanego przez Komisję Europejską. Standard obejmie te same kwestie, co ESRS dla dużych przedsiębiorstw, ale jego wymagania zostaną dostosowane do skali działalności i możliwości sektora MŚP – czyli w dużej mierze obniżone. Przykładowo, zgodnie z aktualnym brzmieniem projektu, MŚP będą musiały raportować jedynie negatywne wpływy i ryzyka ESG, a pozytywne wpływy i szanse pozostają fakultatywne. Projekt standardu obejmuje następujące obszary sprawozdawczości: procedury zarządcze, zarządzanie wpływem i ryzykiem, strategia i model biznesowy oraz mierniki.

VSME składa się z modułów:

- podstawowego (zawierającego wskaźniki środowiskowe i społeczne)
- opisowego (dotyczącego polityk, działań i celów)
- ujawnień informacji dla partnerów biznesowych (określającego zestaw danych, których prawdopodobnie będą dotyczyć zapytania składane przez kredytodawców, inwestorów i klientów korporacyjnych jednostki).

Dobrowolne wytyczne dla nienotowanych MŚP (VSME) mają być prostym narzędziem sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju, umożliwiającym porównywanie wskaźników między organizacjami. Ułatwią zaspokajanie rosnącego zapotrzebowania na dane ESG ze strony partnerów biznesowych. Instytucje finansowe i interesariusze oczekują ustandaryzowanych danych, by móc podejmować świadome decyzje inwestycyjne. Raportowanie zgodnie z wytycznymi VSME pozwoli MŚP zachować konkurencyjność i zdobyć zaufanie partnerów, klientów i inwestorów.

Raportowanie informacji o środowiskowych, społecznych oraz zarządczych aspektach funkcjonowania przedsiębiorstwa jest dla wielu firm kluczowym elementem działań w obszarze zrównoważonego rozwoju. Stanowi okazję do określenia najważniejszych obszarów wpływu, uporządkowania wewnętrznych procesów, rewizji celów i osiągniętych wyników. Najbliższe lata powinny przynieść uporządkowanie już realizowanych działań z zakresu ESG dla przedsiębiorstw, które interesowały się tą tematyką. Dla wielu podmiotów będzie to nowe wyzwanie, które określi ich przyszłą pozycję na rynku.

CSDDD: Regulowana prawnie odpowiedzialność za otoczenie biznesowe

Pod koniec kwietnia 2024 roku została przyjęta przez Parlament Europejski dyrektywa określająca wymogi i zobowiązania przedsiębiorców w zakresie należytej staranności w łańcuchu działalności. *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (CSDDD) ma na celu eliminację szkodliwych praktyk firm oraz identyfikację negatywnych wpływów w zakresie przestrzegania praw człowieka i aspektów środowiskowych.

24 kwietnia podczas głosowania plenarnego Parlamentu Europejskiego został zakończony blisko czteroletni proces legislacyjny. W ciągu dwóch lat od publikacji aktu w Dzienniku Urzędowym UE państwa członkowskie powinny zaimplementować przepisy do własnego porządku prawnego. Oznacza to, że nowe przepisy powinny obowiązywać w Polsce już od 2026 roku.

Obowiązek należytej staranności będzie obejmował ograniczanie negatywnych skutków w odniesieniu do łańcucha działalności. Wprowadzenie do przepisów pojęcia łańcucha działalności

to wynik rozmów i kompromisów co do zakresu obowiązywania dyrektywy. Można go określić jako szerszy zakres obejmowania niż łańcuch dostaw, lecz węższy niż łańcuch wartości.

Zgodnie z założeniami zwiększy się rozliczalność przedsiębiorstw za nieetyczne praktyki, a dostęp do środków ochrony prawnej dla osób poszkodowanych działaniami przedsiębiorstw będzie ułatwiony. W rezultacie firmy objęte dyrektywą będą ponosiły odpowiedzialność cywilną za negatywne wpływy, w tym odpowiedzialność w postaci kar pieniężnych. Wysokość kar pieniężnych uzależniona będzie od przychodów przedsiębiorstwa, a maksymalne limity kar będą stanowiły nie mniej niż 5% światowego obrotu netto. Każdy kraj członkowski powinien powołać organ nadzoru, który będzie uprawniony do przeprowadzania inspekcji, wszczynania postępowań wyjaśniających oraz ustalania terminu na podjęcie działań zaradczych.

Zasady określone w dyrektywie będą obowiązywać przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie Unii Europejskiej oraz będą wprowadzane stopniowo według poniższych kryteriów.

	3 lata	4 lata	5 lat
Przedsiębiorstwa z siedzibą w Unii Europejskiej	Przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 5000 pracowników i wykazujące przychody netto ze sprzedaży w skali światowej w wysokości powyżej 1 500 mln euro	Przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 3000 pracowników i wykazujące przychody netto ze sprzedaży w skali światowej w wysokości powyżej 900 mln euro	<ul style="list-style-type: none"> a. Przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 1000 pracowników i wykazujące przychody netto ze sprzedaży w skali światowej w wysokości powyżej 450 mln euro b. przedsiębiorstwa, które same nie osiągnęły wskazanych progów, ale były najwyższą spółką dominującą (<i>ultimate parent company</i>) w grupie, która osiągnęła te progi c. przedsiębiorstwa, które same zawarły lub są najwyższą spółką dominującą grupy, która zawarła z niezależnymi spółkami zewnętrznymi umowy franczyzowe lub licencyjne w UE w zamian za opłaty licencyjne wynoszące ponad 22,5 mln euro, jeżeli umowy te zapewniają wspólną tożsamość, wspólną koncepcję biznesową i stosowanie jednolitych metod prowadzenia działalności.
Przedsiębiorstwa z siedzibą w państwie trzecim prowadzące działalność na terenie Unii Europejskiej	Przedsiębiorstwa wykazujące przychody netto ze sprzedaży w wysokości powyżej 1 500 mln euro w Unii Europejskiej	Przedsiębiorstwa wykazujące przychody netto ze sprzedaży w wysokości powyżej 900 mln euro w Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> a. Przedsiębiorstwa wykazujące przychody netto ze sprzedaży w wysokości powyżej 450 mln euro w Unii Europejskiej b. przedsiębiorstwa, które same nie osiągnęły wskazanego progu, ale były najwyższą spółką dominującą (<i>ultimate parent company</i>) w grupie, która osiągnęła te progi c. przedsiębiorstwa, które same zawarły lub są najwyższą spółką dominującą grupy, która zawarła z niezależnymi spółkami zewnętrznymi umowy franczyzowe lub licencyjne w UE w zamian za opłaty licencyjne wynoszące ponad 22,5 mln euro, jeżeli umowy te zapewniają wspólną tożsamość, wspólną koncepcję biznesową i stosowanie jednolitych metod prowadzenia działalności.

Sektor MŚP nie jest i nie będzie bezpośrednio objęty opisanymi zasadami, jednak ich wprowadzenie niewątpliwie będzie także oddziaływać na małe i średnie przedsiębiorstwa w dłuższych łańcuchach wartości większych firm. Właśnie w tym przypadku wprowadzane regulacje mogą głęboko przekształcić biznes, a także implikować nowe wymagania ze strony większych, objętych bezpośrednio dyrektywą partnerów biznesowych.

Znaczenie łańcucha wartości

Łańcuch wartości staje się istotnym punktem odniesienia dla raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju oraz budowania spójnych strategii transformacji przedsiębiorstw, które będą odpowiadać na wyzwania ESG.

Znaczenie pozyskiwania danych oraz zmiany szeroko rozumianego otoczenia biznesowego jest dzisiaj szczególnie widoczne w kontekście wyzwań klimatycznych. Wynika to z faktu, iż zakres 3 emisji, który

obejmuje aktywności pozostające poza bezpośrednią kontrolą firmy, obejmuje większość całości wygenerowanych przez przedsiębiorstwo emisji.

Z tym faktem wiąże się szereg wyzwań. W przypadku zakresu 1 relatywnie łatwo jest wymienić własne źródło energii elektrycznej czy ciepła na nisko- czy zeroemisyjne, a w wypadku zakresu 2 – zmienić dostawcę, na przykład na posiadającego gwarancje pochodzenia dostarczanej energii. Zakres 3 obejmuje z kolei szeroką gamę podmiotów o różnej wielkości, umiejscowienie w łańcuchu wartości czy stan wiedzy na temat kwestii ESG – w tym klimatycznych i środowiskowych.

Wyzwanie rodzi się już na etapie pomiaru danych, które niejednokrotnie mogą być tylko szacunkowe, ze względu na wciąż dość niskie rozpowszechnienie wiedzy i narzędzi ułatwiających pomiar emisji. Część przedsiębiorców będzie musiała zintensyfikować kontakt, czy wręcz zmienić swoje relacje biznesowe – w świetle nowych przepisów konieczna jest wymiana danych między partnerami biznesowymi, by sprostać obowiązkowi ujawnieniowym.

Sytuacja może stać się jeszcze bardziej skomplikowana, gdy pytanie o dane dotyczy będzie innych kwestii środowiskowych. Firma oferująca

produkty z metalu bezpośrednio może nie mieć dużego (poza-klimatycznego) wpływu na różnorodność biologiczną, ale już w wypadku miejsc wydobycia rudy ich oddziaływanie na ekosystemy czy skala generowanych zanieczyszczeń może być istotna.

Ze wszystkimi tymi czynnikami wiąże się również jakość danych, pozyskiwanych przez kontrahentów. Można się spodziewać znaczących różnic w tym zakresie między globalną korporacją, która w ostatnich latach przyjęła ambitne cele klimatyczne czy środowiskowe, a lokalnym małym czy średnim przedsiębiorstwem, które do tej pory nie interesowało się

kwestiami ESG. Jak jednak widać m.in. po wynikach Benchmarku Klimatyczno-Środowiskowego, nie można liczyć na żaden automatyzm w tej kwestii – duża firma wcale nie musi „z definicji” dysponować niezbędnymi nam do raportowania danymi.

W wypadku np. danych klimatycznych możliwe jest wykorzystywanie różnego rodzaju szacunków, opartych np. na średnim poziomie intensywności emisyjności w danym kraju czy uśrednionych danych dla produktu, usługi czy branży. Tego typu dane znaleźć można m.in. w opracowaniach Banku Światowego, Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) czy brytyjskiego ministerstwa odpowiedzialnego za kwestie ekologiczne i obszarów wiejskich (DEFRA).

Wcześniej czy później jednak – czy to ze względu na oczekiwania regulacyjne, czy też presję rynku – wspomniane szacunkowe uśrednienia powinny zostać zastąpione dokładniejszymi wyliczeniami pozyskanymi od dostawców. Oznacza to, że kwestie klimatyczne i środowiskowe muszą być elementem komunikacji z dostawcami, analogicznie do innych oczekiwań z zakresu minimalizacji ryzyk wdrażanych do tej pory, takich jak walka z korupcją i dyskryminacją.

Dobrze skalibrowane wsparcie powinno uwzględniać z jednej strony zarówno ryzyko ograniczenia czy zerwania współpracy, z drugiej zaś oferowanie wsparcia, wykorzystującego dotychczasowe doświadczenia i możliwość ich transferu. W wypadku rynkowych liderów, ich raporty

zrównoważonego rozwoju wskazują nie tylko na realizację skierowanych do dostawców działań edukacyjnych, ale również organizacyjnych czy finansowych.

Oba te podejścia – pozyskiwanie wiedzy „od góry” i „od dołu” można zresztą łączyć, dodatkowo zwiększając ich efektywność. Skorzystanie z narzędzi oszacowania wpływu środowiskowego przedsiębiorstwa nie wyklucza odbycia bezpośredniej rozmowy z dostawcami czy dialogu z innymi interesariuszami (realizowanego np. we współpracy z zewnętrznym, moderującym dyskusję partnerem), którzy mogą pogłębić wiedzę przedsiębiorstwa i tym samym pozwolić lepiej zrozumieć własny wpływ oraz dopasować do niego swoje oczekiwania wobec innych podmiotów.

Oba te podejścia – pozyskiwanie wiedzy „od góry” i „od dołu” można zresztą łączyć, dodatkowo zwiększając ich efektywność. Skorzystanie z narzędzi oszacowania wpływu środowiskowego przedsiębiorstwa nie wyklucza odbycia bezpośredniej rozmowy z dostawcami czy dialogu z innymi interesariuszami (realizowanego np. we współpracy z zewnętrznym, moderującym dyskusję partnerem), którzy mogą pogłębić wiedzę przedsiębiorstwa i tym samym pozwolić lepiej zrozumieć własny wpływ oraz dopasować do niego swoje oczekiwania wobec innych podmiotów.

Rola otoczenia, czyli dialog z interesariuszami

W kontekście wymogów raportowych oraz wpływu na ludzi i środowisko, pozyskiwanie opinii i danych od swojego otoczenia przynosi wiele korzyści wizerunkowych – pozwala na spojrzenie na działalność przedsiębiorstwa z innej perspektywy oraz pozyskanie informacji, umożliwiających przemyślane zmiany w modelu biznesowym.

Istnieje szereg powiązań między dialogiem z interesariuszami a kwestiami klimatycznymi i środowiskowymi. Publikacja KPMG [„Turning the tide in scaling renewables”](#) jako jeden z czynników, mających wpływ na skalowanie inwestycji w energię odnawialną na świecie, wymienia społeczną zgodę na działanie – a w szczególności problemy wynikające z jej braku.

W Stanach Zjednoczonych, według zgromadzonych przez badaczy z MIT danych, w latach 2008-2021 doszło z tego powodu do opóźnienia lub zastopowania niemal 300 inwestycji w całym kraju. W przypadku Polski zaostrenie przepisów w kwestii

odległości lądowej energetyki wiatrowej od zabudowań w połowie minionej dekady poprzedzić miały protesty lokalnych społeczności, czujących się pominiętymi w dyskusjach między samorządem a inwestorami. Niedawne protesty rolnicze w wielu krajach europejskich również zwróciły uwagę na kwestie, takie jak sprawne komunikowanie założeń i celów polityk publicznych, na przykład Europejskiego Zielonego Ładu.

Niedostateczna czy nietrafiona komunikacja niesie ze sobą kolejne ryzyka. Przedsiębiorstwo, które woli informować o symbolicznych działaniach prośrodowiskowych będzie bardziej narażone na oskarżenia o greenwashing – nawet, jeśli równocześnie realizuje bardziej ambitne działania, realnie zmieniające jego model biznesowy oraz obniżające negatywny wpływ na środowisko. Patrząc wycinkowo na zagadnienia zrównoważonego rozwoju może, na przykład przy planowaniu inwestycji w energię odnawialną, pominąć kwestie jej wpływu na lokalną bioróżnorodność.

Jak można zauważyć, brak dialogu i pozyskiwania informacji zwrotnych ze strony różnego rodzaju interesariuszy może nieść ze sobą szereg negatywnych skutków – zarówno na poziomie pojedynczego przedsiębiorstwa, jak i otoczenia regulacyjnego, mogąc wpływać na perspektywę osiągania zarówno celów finansowych, jak i tych powiązanych z tematyką ESG.

Odpowiedzią na to wyzwanie może być przemyślana polityka dialogu z otoczeniem. Upowszechnianiu się tego podejścia sprzyja wzrost zainteresowania standardami, takimi jak AA1000, mającymi porządkować proces dialogu na rzecz społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa. Pojawienie się wśród standardów ESRS (Europejskich Standardów Raportowania Kwestii Zrównoważonego Rozwoju) zeszytów, dotyczących zaangażowania w dialog ze społecznościami lokalnymi czy konsumentami i użytkownikami końcowymi tworzyć będzie kolejny bodziec do zainteresowania się tematem.

Interesariusze tworzą szerokie i zróżnicowane grono, w składzie którego znajdziemy zarówno osoby

pracujące w firmie, jak i partnerów biznesowych, organy regulacyjne, samorządy, lokalne społeczności czy organizacje pozarządowe. Każdy z tego typu podmiotów dysponuje własną wiedzą i doświadczeniami, które mogą wzbogacić ogląd na sytuację rynkową czy wpływ firmy na swoje otoczenie. Zebranie wiedzy i opinii z ich strony można porównać do pozyskiwania danych z różnych działów przedsiębiorstwa, dzięki którym możliwe staje się zdobycie całościowego obrazu sytuacji.

Aby ten proces zakończył się sukcesem biznes często zwraca się o wsparcie, m.in. do sektora konsultingowego. Przydaje się ono na każdym etapie: wyboru grona interesariuszy, przygotowania badania ankietowego czy przeprowadzenia spotkań dialogowych. Odpowiedzialność niezależnego podmiotu za przeprowadzenie procesu pozwala wzbudzić zaufanie uczestniczących w nim osób, a to z kolei procentuje w postaci bardziej szczerych i szczegółowych odpowiedzi, które mogą wesprzeć zieloną transformację przedsiębiorstwa.

Ile IT w ESG?

Narzędzia umożliwiające zbiorke i analizę danych związanych ze zrównoważonym rozwojem firmy mogą skutecznie wesprzeć proces zielonej i cyfrowej transformacji – o ile traktowane będą jako przydatne narzędzie, a nie cel sam w sobie.

Zauważalny w ostatnich miesiącach wzrost zainteresowania sztuczną inteligencją (AI) generuje wśród przedsiębiorców szereg pytań – zarówno o praktycznym, jak i wręcz egzystencjalnym wymiarze. Obok dyskusji o wpływie AI na miejsca pracy pojawiają się znacznie bardziej przyziemne, przydatne rozwiązania, takie jak wewnętrzne chatboty,

automatyczna transkrypcja rozmów czy podsumowywanie najważniejszych wątków dyskusji, pozwalające wykorzystać zaoszczędzony czas na inne zajęcia.

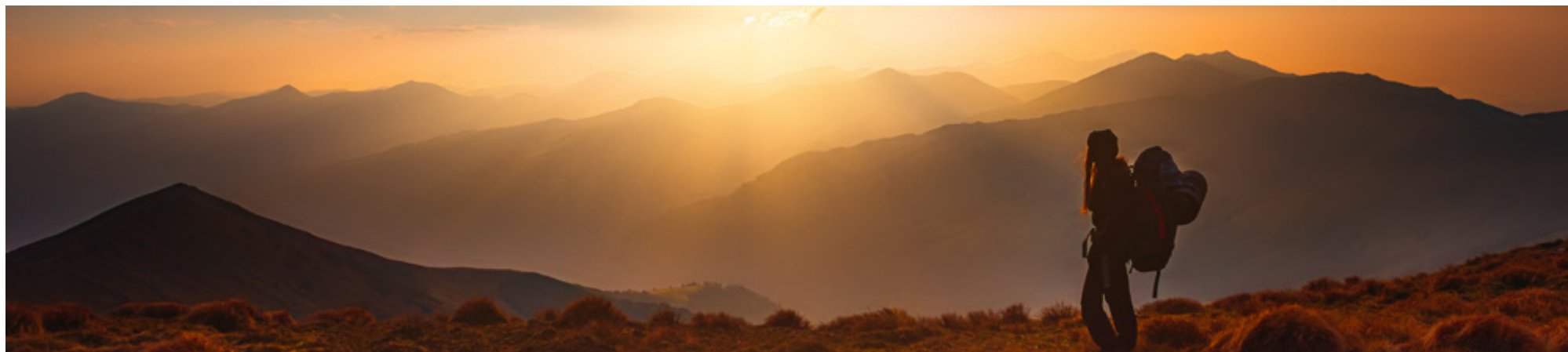
Oprócz chęci eksperymentowania z futurystycznymi rozwiązaniami zainteresowanie narzędziami technologicznymi w biznesie napędzane jest bardzo konkretnymi potrzebami. Wymogi raportowe oznaczają konieczność badania swojego wpływu na otoczenie oraz ustalenia, gdzie jest ono największe. Trudno to zrobić – i zarządzać związanymi kwestiami ESG zmianami w modelu biznesowym – bez dostępnych do analizy danych, nierzadko rozproszonych wewnątrz firmy czy w jej łańcuchu dostaw.

Zajmująca się stymulowaniem cyfrowego raportowania biznesowego organizacja XBRL Europe szacuje, że same wskaźniki ESRS, powiązane z dyrektywą CSRD dotyczącą raportowania zrównoważonego rozwoju, mogą generować do 1100 punktów danych. Tego typu skalę wskaźników o różnym charakterze (ilościowym, ilościowo-jakościowym i jakościowym) trudno zarządzać bez wykorzystywania narzędzi informatycznych, nie mówiąc już o bardziej szczegółowej analizie.

Nawet kiedy już pojawi się zainteresowanie wdrożeniem alternatywnych, bardziej zaawansowanych narzędzi IT firma staje przed kolejnym wyzwaniem – wyborem odpowiedniego mechanizmu,

dostosowanego do jej potrzeb czy możliwości finansowych. Na rynku nie brakuje rozwiązań o różnym czasie wdrożenia do działania, poziomie automatyzacji czy formie licencji.

Co w praktyce może dać zainteresowanie się tymi rozwiązaniami? Jedną z największych zalet jest automatyzacja procesów oraz łatwiejsze zrozumienie kierunku, w jakim zmierza przedsiębiorstwo. Narzędzia wizualizujące dane pozwalają szybko sprawdzić, czy firmie udaje się na przykład zredukować ślad węglowy. Łatwiej też porównać się z rynkową konkurencją czy spełnić wymogi z zakresu raportowania zrównoważonego rozwoju.

Wszystko to sprawia, że zainteresowanie się narzędziami informatycznymi wspierającymi wdrażanie polityk ESG warte jest odpowiedniej uwagi kadry zarządzającej przedsiębiorstwem. Tym bardziej, że w wypadku podmiotów objętych obowiązkami wynikłymi z dyrektywy CSRD ich raporty muszą być tagowane w formacie XBRL, umożliwiającym odczyt i analizę maszynową.

Transparentność ujawnień nie będzie zatem wyłącznie teoretyczna – porównywanie osiągnięć poszczególnych przedsiębiorstw w kwestiach środowiskowych, społecznych i związanych z ich ładem korporacyjnym będzie rynkowym standardem, od którego zależeć może np. łatwość w pozyskiwaniu finansowania dla inwestycji.

Nic zatem dziwnego, że zielonej transformacji przedsiębiorstw będzie towarzyszyć ich transformacja cyfrowa. Mając ten fakt na uwadze, działający w KPMG w Polsce zespół ESG, Climate & Energy opracował zestaw narzędzi usprawniających raportowanie zrównoważonego rozwoju – [ESG Digital Toolbox](#).

W jego skład wchodzi zestaw rozwiązań, spośród których wybierane jest najbardziej adekwatne do potrzeb klienta. Dzięki temu możliwe staje się uniknięcie ryzyk, związanych z dostosowaniem się do oczekiwań regulacyjnych – ale również skorzystanie z możliwości, jakie daje zebranie w jednym miejscu dotychczas rozproszonych danych, na przykład poprzez stworzenie adekwatnej do skali wyzwań strategii energetycznej, dekarbonizacji czy zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa.

Przyszłe szanse i wyzwania

Przedsiębiorstwa, które chcą dostosowywać swoje modele biznesowe do wymogów zielonej transformacji powinny traktować raportowanie zrównoważonego rozwoju jako narzędzie zmian, a nie cel sam w sobie. Choć brzmi to jak truizm, to nigdy dość jego powtarzania. Tym bardziej, że trendy sprzyjające myśleniu w kategoriach ESG nie będą słaby.

W 2022 roku grupa foresightowa, działająca w ramach Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), zaprezentowała [wyniki swoich działań](#) – cztery scenariusze, mające przedstawiać przyszłość Unii Europejskiej i jej gospodarki. Choć

tworzący te prognozy zespół zastrzegł, że najbardziej prawdopodobnym scenariuszem rozwoju wypadków będzie przyszłość mieszająca poszczególne elementy tych wizji, to kształtujące je trendy pozostaną z nami przez długie lata.

Wartość patrzenia w przyszłość

Scenariusze, nazwane „technokracją dla dobra wspólnego”, „jednością wobec zagrożeń”, „wielkim rozłączeniem” oraz „ekotopią”, pokazują bardzo zróżnicowane sposoby odpowiedzi na wyzwania, takie jak bezpieczeństwo klimatyczne, energetyczne i geopolityczne. W zależności od rozwoju wypadków Unia Europejska w tych wizjach staje się bardziej zintegrowanym graczem, odgórnie kształtującym gospodarkę kontynentu, lub bardziej luźną grupą państw członkowskich, dynamicznie współpracujących ze sobą w zależności od zapotrzebowania i stawiających na bardziej elastyczny model ekonomiczny.

Różna jest w tych scenariuszach rola technologii (od głównej siły napędowej do jej zejścia na dalszy plan), społeczeństwa obywatelskiego czy podejścia do wzrostu gospodarczego.

Dwa czynniki w tych scenariuszach są jednak stałe. Unia Europejska, choć w różnych formach, pozostaje przy życiu, a działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu wciąż (za pomocą zróżnicowanych strategii i narzędzi) pozostają istotnym elementem polityk publicznych i strategii biznesowych. Ten drugi aspekt znajduje potwierdzenie również w innych analizach, chociażby w długoterminowych przewidywaniach odpytywanych przez Światowe Forum Ekonomiczne środowisk eksperckich, politycznych i biznesowych na potrzeby corocznego „[Global Risks Report](#)”.

Globalne trendy, lokalna specyfika

Zdolność do odróżnienia długotrwałego trendu od przemijającej mody to cecha przydatna wśród decydentów – również biznesowych. Zbiór globalnych megatrendów, choć miewa swoje lokalne wyróżniki, przewija się w szeregu analiz i publikacji – dla przykładu na swoje 75-lecie [Organizacja Narodów Zjednoczonych wymieniła ich pięć](#):

- Zmiana klimatu
- Trendy demograficzne
- Urbanizacja
- Technologie cyfrowe
- Nierówności

Należy zauważyć, że część z nich może w kolejnych latach i dekadach przebiegać inaczej niż do tej pory – dla przykładu obserwujemy stabilizację wzrostu globalnej populacji i jej starzenie się, co generować będzie nowe wyzwania, takie jak zmiany w przestrzeni publicznej czy zaspokajanie potrzeb rynkowych osób starszych. Inne, jak już wspomniano, potrafią przebiegać w zróżnicowany geograficznie sposób – procesy urbanizacyjne na Globalnym Południu

wiązać się będą z powstawaniem megamiast, w dawnych okręgach przemysłowych – z napięciami społecznymi powiązаныmi z przenoszeniem się produkcji, a np. w Polsce – z rozlewaniem się miast i ich oddziaływań (gospodarczych czy środowiskowych) poza ich granice administracyjne.

Wspomniane trendy są z nami już od dłuższego czasu, choć część z nich była dotychczas zauważana głównie przez osoby je badające. 10 lat temu o klimacie mówiło się już sporo (choć już z jego przenoszeniem na praktykę biznesową bywało różnie), ale byliśmy jeszcze przed najbardziej żywiołowymi dyskusjami na temat skutków dezinformacji w Internecie czy wpływem nierówności na poparcie dla procesów globalizacyjnych.

Konieczność zmiany – i środowiska biznesowe nie są tu wyjątkiem – potrafi generować opór czy chęć odłożenia działania w czasie. Regulacje, takie jak unijna dyrektywa dotycząca sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju CSRD, to często ostatni dzwonek, by rozpocząć odkładane działania, a nie okazać do liczenia na kolejne przesunięcie okresu obowiązywania przepisów.

Raportowanie – narzędzie zmiany

Nawet, jeśli szczegółowe zapisy legislacji środowiskowo-klimatycznej UE podlegać będą zmianie, to trend pozostaje jasny. Już dziś firmy pytane są przez swoich kontrahentów o swój ślad węglowy, a jego wielkość wpływa na decyzje o modyfikacji czy wręcz zerwaniu współpracy. Instytucje finansowe coraz częściej podejmują decyzje o udzieleniu finansowania również pod kątem jego wpływu na środowisko i klimat. Zmiany na rynku, stymulowane przez dużych graczy, wpływają również na sektor małych i średnich przedsiębiorstw.

Wniosek z badania jest zatem jasny. Jeżeli nie raportujesz, zacznij interesować się tematem – kiedy obowiązki prawne obejmą firmę, jakie aspekty ESG są kluczowe i jakie

dane są potrzebne do ich analizy. Jeśli raportujesz, sprawdź, czy jedynie spełniasz obowiązki, czy może jest to element całościowej, przemyślanej transformacji modelu biznesowego. Jeśli uważasz, że to Ciebie nie dotyczy, zobacz, z kim prowadzisz interesy – i czy własna inicjatywa w tym temacie nie będzie bardziej korzystna niż nerwowe pozyskiwanie danych na prośbę kontrahenta.

Raportowanie zrównoważonego rozwoju można – i warto – potraktować jako polisę ubezpieczeniową przedsiębiorstwa, umożliwiającą dostosowanie się do dynamicznie zmieniającego się otoczenia regulacyjnego i rynkowego. Pozwala nie tylko poinformować o realizowanych działaniach, ale również budować odporność modelu biznesowego na stojące przed firmami wyzwania – w tym na różne scenariusze rozwoju wypadków.

Wsparcie KPMG w obszarze ESG

Strategia i diagnoza ESG

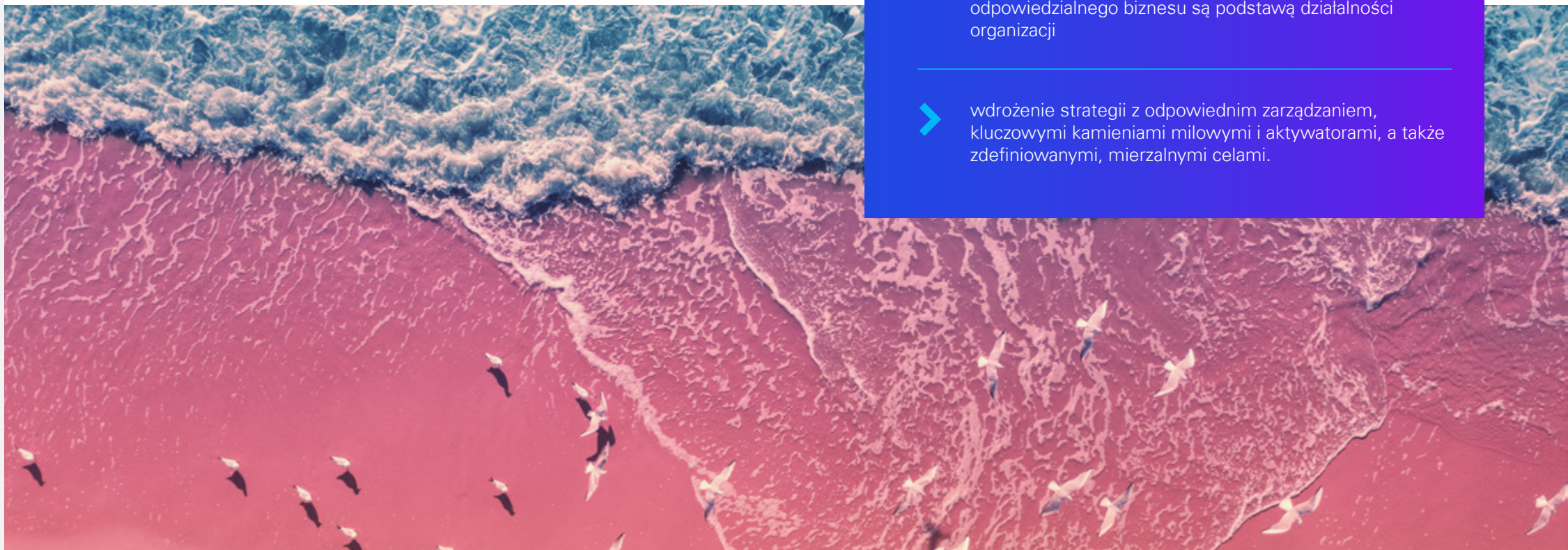
Solidna reputacja w obszarze ESG może zdecydować, kto stanie się przyszłym klientem lub partnerem firmy.

Eksperci KPMG pomagają firmom lepiej zrozumieć szanse i zagrożenia związane z ESG, a także identyfikować

i priorytetyzować możliwości, które tworzą długoterminową wartość i dają przewagę konkurencyjną. Modułowe podejście KPMG dostosowuje się do potrzeb każdej firmy, niezależnie od jej obecnej pozycji, z naciskiem na napędzanie wzrostu.

Jak pomagamy?

- KPMG wspiera firmy w rozwijaniu i wdrażaniu odpowiedzialnej strategii ESG poprzez:
 - identyfikację i zrozumienie ryzyk ESG oraz dostępnych możliwości rozwoju
 - ocenę dojrzałości firmy w obszarze ESG, określenie priorytetów organizacji i jej klientów
- opracowanie strategii z priorytetami na wzrost, efektywność i odporność, upewniając się, że zasady odpowiedzialnego biznesu są podstawą działalności organizacji
- wdrożenie strategii z odpowiednim zarządzaniem, kluczowymi kamieniami milowymi i aktywatorami, a także zdefiniowanymi, mierzalnymi celami.

Raportowanie ESG zgodne z dyrektywą CSRD, usługi poświadczające

Wsparcie w zrozumieniu i wdrożeniu nowych standardów, a także w procesie tworzenia raportów zrównoważonego rozwoju zgodnie z aktualnymi wytycznymi i najlepszymi praktykami.

Jak pomagamy?

- **Mapa drogowa spełnienia wymagań CSRD:** wsparcie w zrozumieniu wymagań dyrektywy CSRD i wdrożeniu nowych standardów raportowania.
- **Analiza podwójnej istotności:** badanie istotności finansowej i wpływu uwzględniające kryteria określone przez ESRS (Europejskie Standardy Raportowania Zrównoważonego Rozwoju).
- **Tagowanie raportów ESG w formacie XBRL:** oznaczanie treści raportów ESG w formacie elektronicznym zgodnym z wymaganiami regulacyjnymi.
- **Badanie wpływu:** analiza wpływu biznesu wraz z mapą otoczenia biznesowego oraz łańcucha wartości.
- **Przegląd i wdrożenie narzędzi do raportowania ESG:** przegląd dostępnych na rynku narzędzi wspierających zarządzanie i raportowanie kwestii środowiskowych, społecznych i związanych z ładem korporacyjnym wraz ze wsparciem wdrożenia wybranego narzędzia lub opcją stworzenia zindywidualizowanego rozwiązania na potrzeby klienta.
- **Dialog z interesariuszami:** proces obejmujący weryfikację mapy interesariuszy, opracowanie metodyki badania, jego realizację oraz opracowanie szczegółowego raportu.
- **Poświadczenie raportów ESG** zapewniające wiarygodność ujawnień i danych ESG.

Strategia dekarbonizacji

Strategiczne podejście do redukcji emisji pozwalające zmienić wyzwanie w szansę biznesową.

Eksperti KPMG – na bazie dostarczonych danych oraz analizy specyfiki branży – zidentyfikują, które spośród narzędzi wspierających proces budowania strategii dekarbonizacji będą najbardziej optymalne w przypadku danego przedsiębiorstwa.

- Wyznaczenie celów dekarbonizacyjnych jest ostatnim etapem inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych. Pozwala ono zapewnić, że będą one utrzymywane na poziomie zgodnym z prawodawstwem Unii Europejskiej oraz krajowym. Wspomagają one również osiągnięcie efektywności kosztowej oraz stymulują innowacje. Ustalenie celów redukcyjnych oraz systemu śledzenia stanu ich realizacji pomaga zapewnić, że uwzględnione są w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących dostarczanych produktów i usług, stosowanych materiałów i technologii.
- Eksperti KPMG opracowali usługę wsparcia w obliczaniu śladu węglowego przedsiębiorstwa oraz produktu, w którą zaangażowane są osoby z wieloletnim doświadczeniem w obszarze środowiskowym. Dzięki temu wśród proponowanych narzędzi wsparcia oferują m.in. wykorzystanie wiarygodnych offsetów węglowych (VCM).

Strategia i transformacja energetyczna

Wsparcie przedsiębiorstw w budowie i dostosowaniu strategii transformacji energetycznej.

Zespół ekspertów KPMG, składający się z inżynierów, ekonomistów i osób zajmujących się sektorem energetycznym, pomaga w odnalezieniu się w dynamicznie zmieniającym się świecie energii.

Usługi KPMG w tym zakresie, wspierające firmy w obniżaniu kosztów energii, obejmują:

Umowy Power Purchase Agreement (PPA)

Rekompensaty sektorowe

Wsparcie w zakupie energii elektrycznej lub gazu

Due Dilligence aktywów energetycznych

Inwestycje w źródła wytwórcze.

Obliczanie śladu węglowego

Wspieranie zgodności z najlepszymi praktykami biznesowymi, regulacjami i systemami raportowania ESG.

Do zespołu włączamy zarówno ekspertów z zakresu zmian klimatu i dekarbonizacji, jak również specjalistów z zakresu raportowania ESG. Dzięki temu przedsiębiorstwo wychodzi poza obliczanie emisji gazów cieplarnianych, włączając działania w zakresie dekarbonizacji i gospodarki o obiegu zamkniętym do swoich celów biznesowych.

Standardowy projekt obliczania śladu węglowego to:

Określenie granic organizacyjnych i operacyjnych

Identyfikacja źródeł emisji w ramach zakresów 1, 2 i 3 w oparciu o informacje uzyskane od klienta oraz przeprowadzoną wizję lokalną

Przygotowanie metodyki do obliczenia śladu węglowego organizacji ze wszystkich zidentyfikowanych źródeł emisji

Obliczenie emisji gazów cieplarnianych w wybranym roku sprawozdawczym

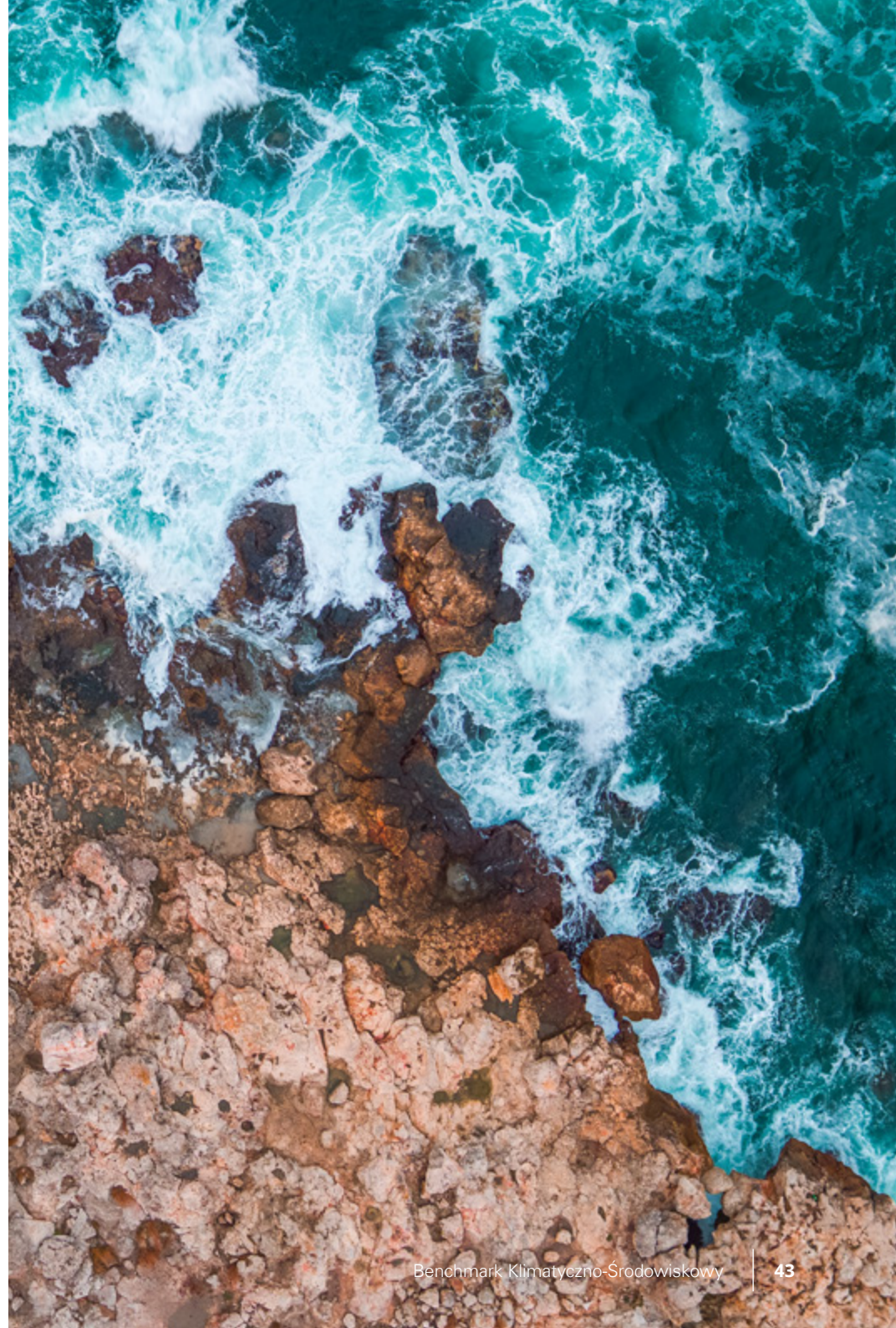
Opracowanie raportu końcowego z kalkulacji emisji.

Due Diligence łańcucha dostaw

Zrównoważony i odporny na zakłócenia łańcuch wartości.

KPMG oferuje kompleksowe rozwiązanie, które pozwoli na skuteczną identyfikację kluczowych zagrożeń ESG w łańcuchu wartości firmy. Celem jest wspieranie zwiększania odporności i minimalizacji ryzyka na każdym etapie łańcucha dostaw.

- Implementacja ram i praktyk zarządzania, które gwarantują bezpieczeństwo i podnoszą jakość reakcji na ewentualne naruszenia. Działania KPMG przygotowują firmy do regulacji (np. *Corporate Supply Chain Due Diligence Directive* dla UE), co pozwala na poprawę przejrzystości działań i zgodności z normami prawnymi.
- Dodatkowo, bazując na przykładzie niemieckiej ustawy o obowiązkach w zakresie zrównoważenia w łańcuchu dostaw (LkSG), KPMG oferuje narzędzia do sprawdzenia i oceny warunków pracy w łańcuchu dostaw, zgodnie z już implementowanymi standardami.
- Niezależnie od skali i specyfiki biznesu, wsparcie KPMG pomoże utworzyć łańcuch wartości, który będzie nie tylko zrównoważony, ale także odporny na wszelkie zakłócenia, które mogą wystąpić w dynamicznie zmieniającym się świecie biznesu.
- Kompleksowe rozwiązanie ułatwiające identyfikację kluczowych zagrożeń ESG łańcucha wartości firmy. Eksperti KPMG pomagają zwiększyć odporność i ograniczać ryzyka w całym łańcuchu dostaw oraz wdrażają ramy i praktyki zarządzania zabezpieczające i poprawiające jakość reakcji w przypadku naruszeń.

Zrównoważone finansowanie i M&A z uwzględnieniem aktywności w obszarach ESG

KPMG oferuje kompletne wsparcie na każdym etapie wdrażania ESG, od analizy kryteriów i oceny gotowości firmy po wybór technologii.

Jak pomagamy?

Transakcje: Strona kupująca

- **ESG Due Diligence:** dogłębna analiza ESG, która pozwala na pełne zrozumienie i ocenę ryzyka i szans wynikających z transakcji.
- **Identyfikacja celów ESG:** wsparcie w określeniu i realizacji celów z zakresu środowiska, społeczeństwa i ładu korporacyjnego.
- **Diagnoza i ocena integracji:** dokonanie oceny stopnia integracji ESG ze strategią biznesową.
- **Obsługa transakcji:** wsparcie obejmujące pełen cykl transakcji, gwarantując sprawną realizację procesu.
- **Ocena kwalifikowalności:** wsparcie w ocenie możliwości kwalifikowania transakcji pod kątem standardów ESG.

Transakcje: Strona sprzedająca

- **ESG Due Diligence strony sprzedającej:** przeprowadzenie dokładnej analizy ESG, w celu identyfikacji i oceny potencjalnego ryzyka dla strony sprzedającej.
- **Separation Services:** zapewnienie wsparcia w efektywnym zarządzaniu zmianą w kontekście separacji aktywów.
- **Obsługa transakcji:** zarządzanie procesem transakcyjnym, maksymalizując wartość dla strony sprzedającej.
- **Ocena długoterminowej rentowności i kwalifikowalności:** analiza potencjału długoterminowej rentowności transakcji i ocena jej zgodności z kryteriami ESG.

Odpowiedzialne inwestycje

- Opcje finansowania ESG
- Ryzyka ESG dla inwestorów
- Odpowiedzialne inwestowanie
- Zielone obligacje
- Odpowiedzialna bankowość
- *Fund Compliance*
- Wsparcie w ujawnieniach i raportowaniu ESG
- Usługi poświadczające.

CBAM: Mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂

Wsparcie przedsiębiorców w spełnianiu wymogów regulacyjnych UE.

Dotycząca importowanego aluminium, cementu, energii elektrycznej, nawozów, stali i żelaza regulacja wpłynie na warunki prowadzenia działalności gospodarczej szeregu podmiotów rynkowych, do których skierowane są usługi KPMG:

Szkolenia zapoznawcze z zakresu CBAM – mechanizmu funkcjonowania, obliczania emisji oraz ich raportowania.

Mapowanie produktów objętych regulacją dla importera lub innego przedsiębiorstwa w łańcuchu wartości oraz analiza gotowości na realizację obowiązków związanych z regulacją.

Analiza wpływu zakupu certyfikatów CBAM na wydatki operacyjne przedsiębiorstwa.

Obliczanie śladu węglowego produktów importowanych do Unii Europejskiej, jego weryfikacja oraz wdrożenie wewnętrznych mechanizmów pomiaru emisji.

Wsparcie w procesie uzyskania statusu upoważniającego zgłaszającego CBAM.

Wsparcie w wypełnianiu formularza wymaganego przez odpowiedzialny organ krajowy.

Przejęcie organizacji na model gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)

Specjaliści KPMG analizują krajobraz regulacyjny, identyfikując ryzyka i szanse dla współpracującego przedsiębiorstwa i branży, w której działa.

W ramach projektu KPMG oferuje następujące usługi:

- Identyfikacja możliwości wdrożenia podejścia GOZ
- Opracowanie strategii GOZ dla firmy
- Analiza cyklu życia produktu (LCA) pod kątem optymalizacji procesów
- Opracowanie dokumentacji EPD (Environmental Product Declaration) – Deklaracji środowiskowej dla wyrobów
- Optymalizacja efektywności surowcowej i gospodarki odpadowej
- Zrozumienie trendów regulacyjnych

Bioróżnorodność w modelach biznesowych

Działania odpowiadające na potrzeby i specyfikę klienta, umożliwiające maksymalizację korzyści środowiskowych.

- Analiza regulacji i trendów rynkowych z obszaru różnorodności biologicznej
- Analiza wpływu przedsiębiorstwa
- Analiza ryzyk i szans dla przedsiębiorstwa
- Wykorzystywanie rozwiązań opartych na naturze (NbS) w politykach firmy dot. GOZ i klimatu;
- Opracowywanie rekomendacji celów, działań i strategii
- Realizacja działań raportowych, uwzględniającą wymogi m.in. dyrektywy CSRD, standardów ESRS oraz rekomendacji TNFD
- Szkolenia w zakresie różnorodności biologicznej i jej powiązań z innymi zagadnieniami ESG.

Sustainability as a Service

W ramach współpracy z KPMG zainteresowane usługą przedsiębiorstwo otrzymuje dostęp do dedykowanego, wirtualnego Sustainability Managera.

Przykładowe działania, realizowane w tym modelu, obejmować mogą:

Identyfikację stanu obecnego oraz zdefiniowanie celów firmy

Wypracowanie planu działań we współpracy z interesariuszami

Wdrażanie przyjętego planu działań

Wypełnianie kwestionariuszy, takich jak CDP czy EcoVadis

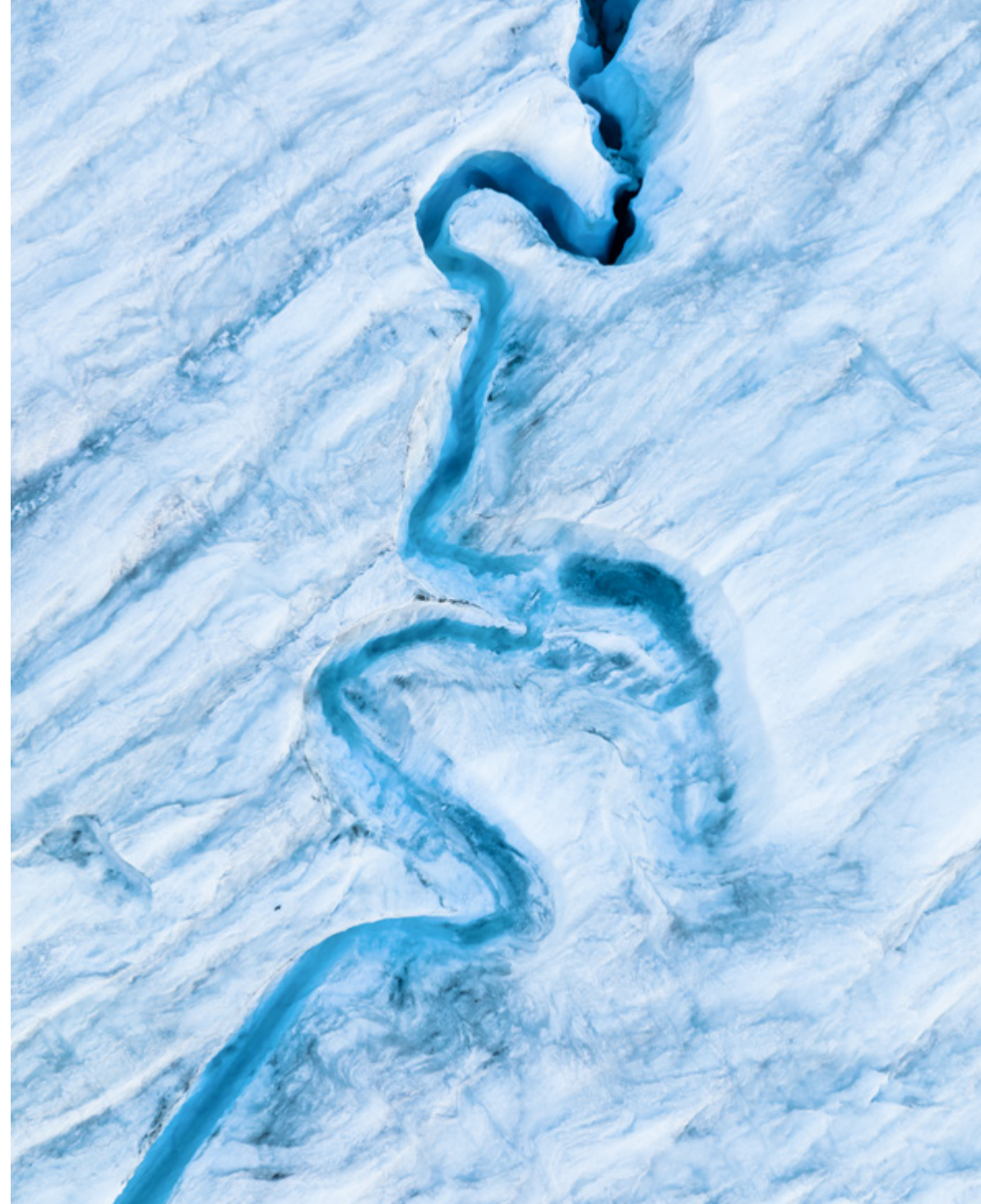
Dostosowanie do ratingów branżowych

Szkolenia zapoznające z tematyką oraz dedykowane Zarządowi lub Radzie.

Powyższe wyliczenie nie ma zamkniętego charakteru. W trakcie obowiązywania umowy możliwe będzie wykupienie dodatkowych godzin konsultacji oraz usług, na przykład:

Opracowanie strategii ESG

Kalkulację emisji w Zakresie 3

Kontakt

KPMG w Polsce

ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa
T: +48 22 528 11 00
E: kpmg@kpmg.pl

dr Grzegorz W. Cimochoowski

Partner, Szef Działu Consultingu,
Lider ESG
KPMG w Polsce

E: gcimochoowski@kpmg.pl

Justyna Wysocka-Golec

Partner Associate, Liderka Zespołu ESG,
Dekarbonizacji i Bioróżnorodności
KPMG w Polsce

E: jwysocka-golec@kpmg.pl

Biura KPMG w Polsce

Warszawa

ul. Inflancka 4A
00-189 Warszawa
T: +48 22 528 11 00
E: kpmg@kpmg.pl

Kraków

ul. Opolska 114
31-323 Kraków
T: +48 12 424 94 00
E: krakow@kpmg.pl

Poznań

ul. Roosevelta 22
60-829 Poznań
T: +48 61 845 46 00
E: poznan@kpmg.pl

Wrocław

ul. Szczytnicka 11
50-382 Wrocław
T: +48 71 370 49 00
E: wroclaw@kpmg.pl

Gdańsk

ul. Marynarki Polskiej 197
80-557 Gdańsk
T: +48 58 772 95 00
E: gdansk@kpmg.pl

Katowice

ul. Francuska 36
40-028 Katowice
T: +48 32 778 88 00
E: katowice@kpmg.pl

Łódź

ul. Kopcińskiego 62d
90-032 Łódź
T: +48 42 232 77 00
E: lodz@kpmg.pl

[kpmg.pl](https://www.kpmg.pl)

© 2024 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., polska spółka komandytowa i członek globalnej organizacji KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Limited, prywatną spółką angielską z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Nazwa i logo KPMG są znakami towarowymi używanymi na podstawie licencji przez niezależne firmy członkowskie globalnej organizacji KPMG.

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie odnoszą się do sytuacji konkretnej osoby lub firmy. Pomimo, iż staramy się dostarczać dokładne i aktualne informacje, nie możemy zagwarantować, że takie informacje będą aktualne na dzień ich otrzymania lub że będą nadal aktualne w przyszłości. Nikt nie powinien podejmować decyzji na podstawie takich informacji bez odpowiedniego profesjonalnego doradztwa po dokładnym zbadaniu konkretnej sytuacji.

Klasyfikacja Dokumentu: KPMG Publiczne

